

TERCHOVÁ

DVOJMESAČNÍK VŠETKÝCH TERCHOVČANOV
ROČNÍK 35, 4/2024, CENA 1,50 €
WWW.TERCHOVA.SK, ISSN 1338 - 8827
FOTO FRANTIŠEK MÚCHA

MODLI SA A PRACUJ...

Dobová pohľadnica vydaná pri príležitosti konsekrácie Kostola sv. Cyrila a Metoda v Terchovej (9. október 1949)

Projektant: M. Milan Harminec, architekt-stavitel
Brosilava, Dunojské Z., dom Slov. lity

Myšlienka na tento čas

DNES MÔŽE BYŤ HOCIKTO HOCIČÍM. ČAKÁM DOBU, AŽ BUDE KAŽDÝ KAŽDÝM.

**Pavol Strauss
(30. výročie úmrtia)**

Vďačnosť

V týchto dňoch, presnejšie 9. októbra 2024, uplynie 75 rokov od posvätenia Kostola sv. Cyrila a Metoda, ktorý bol pred piatimi rokmi v ten istý dátum povýšený žilinským diecéznym biskupom Tomášom Galisom na Diecéznu svätyňu. Len pripomeniem, že ide o najväčší chrám na území Slovenska zasvätený solúnskym bratom, ktorí sú zároveň patrónmi Žilinskej diecézy – najmladšej na Slovensku.

Pri uvažovaní o tomto Božom chráme, dominante Terchovej, ktorej je nielen fyzickým, ale aj duchovým centrom, či lepšie povedané srdcom, mi hlavou víria mnohé myšlienky. Ich spoločným menovateľom je vďačnosť. Vďační za rozľahlý vnútorný priestor boli mnohí Terchovcia už počas prechodu vojnového frontu, začiatkom apríla 1945, keď ešte kostol nebol celkom dostavaný. Prichýlil totiž pod svoju strechu ľudí i majetok, aby ich uchránil ešte pred väčšou škazou. Neskôr, po konsekrácii v roku 1949, sa vinie vďačnosť k Bohu od našich predkov, ale i nás súčasníkov za mnohé milosti a požehnaní, ktorých sa nám dostávalo a stále dostáva prostredníctvom udeľovaných sviatostí, konaných pobožností či slávení svätých omší. Nespočetné množstvo pokrstených, ale aj odpreadených na večnosť, sviatostí Eucharistie, pokánia, birmovania i uzutvorených manželstiev...

Pred originálnym oltárom s monumentálnym korpusom Ukrižovaného sa konali diecézne i reholné kňazské vysviacky. Farská rodina sa viackrát tešila aj z primičných svätých omší, respektíve novokňazských požehnaní našich rodákov, ktorí sa rozhodli pracovať vo vinici Pánovej. A nielen kňazi, ale i reholné sestry sú ovocím modlitieb a obiet farníkov. Vďační sme za kňazov, ktorí do terchovskej farnosti prichádzali ohlasovať Evanjelium a pracovať medzi obyčajných ľudí, roztrúsených po miestnych osadách. Samozrejme, nezabúdame ani na kňazov, ktorí dušpastiersky pôsobili ešte v Kostole sv. Martina. Ich zoznam sme uverejnili v knihe vydanej

pred piatimi rokmi pri okrúhlym jubileu posviacky Kostola sv. Cyrila a Metoda a jeho povýšení na Diecéznu svätyňu.

V knižnom zozname sa nachádza veľa duchovných osobností, z ktorých by som na tomto mieste zvlášť spomenul veľadôstojného pána **kanonika Štefana Bittera**, rodáka z Mojmiroviec pri Nitre, ktorý bol otcom myšlienky postaviť s terchovskými farníkmi nový Boží chrám s cyrilo-metodským patrocíniom. Toto rozhodnutie sa časom ukázalo prozreteľným a pán kanonik Bitter mal ohromnú radosť a bol veľmi vďačný, keď sa už vo svojom požehnanom veku dožil po Nežnej revolúcii zveladenia dedičstva solúnskych bratov v podobe vzniku Cyrilometodských dní v kraji pod Rozsutcom. Pri ich zrode stála ďalšia výrazná duchovná osobnosť – **páter Jozef Šabo** zo Spoločnosti Božieho Slova. V spolupráci s obecnými a kultúrnymi činovníkmi uviedli v Terchovej dielo, ktoré už 35 rokov zveľaduje nadčasovú cyrilo-metodskú ideu. Jej veľkým podporovateľom bol **kardinál Ján Chryzostom Korec**, ktorého návšteva Terchovej v roku 1990 a požehnanie všetkého, čo súvisí so šírením úcty k sv. Konštantínovi – Cyrilovi a Metodovi, v nás rovnako vzbudzuje vďačnosť.

Plynutím času má niekedy človek tendenciu brať dobré veci ako samozrejmosť a pozeráť sa na pamätne udalosti tak, že sa museli stať. Za všetkým je ale konkrétny človek, jeho rozhodnutia, námahy, práca a najmä Božie požehnanie. Za ostatných sedemdesiatpäť rokov sa v Terchovej udialo veľa vecí i udalostí. Mnohé významné a hodnotné by sa však nestali, keby v jej srdci svojho času nevyrástla a dnes nestála Diecézna svätyňa sv. Cyrila a Metoda z dielne významného architekta Milana Michala Harmince (1869 – 1964). Myslím, že máme byť na čo hrdí a za čo vďační.

Marián Zajac
FOTOARCHÍV MKS Terchová

GRAFICKÁ ÚPRAVA
Mgr. art. Adriána Ondrušová

ADRESA REDAKCIE
MKS Terchová, tel. č. 041/5695 129, 0911 924 189, mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová, tel. č. 041/5695 138, terchova@terchova.sk

EVIDENČNÉ ČÍSLO
3548/09
ISSN 1338-8827

Vyšlo v októbri 2024

VYDÁVA
Miestne kultúrne stredisko Terchová, ul. sv. Cyrila a Metoda č. 96, 013 06 Terchová

IČO VYDAVATEĽA
00364 886

ŠÉFREDAKTOR
Ján Miho ml.

REDAKCIA
Katarína Halapiová, Alena Cingelová, Mgr. art. Adriána Ondrušová

REDAKČNÁ RADA
Mgr. Peter Cabadaj, Rudolf Patrnciak, Ing. Marián Zajac, Ing. František Kadaš, František Mucha, Mgr. Renáta Opalková

JAZYKOVÁ ÚPRAVA
Mgr. Peter Cabadaj

TLAČ
Varínska tlačiareň, Varín

Obsah

2	ÚVODNÍK Vďačnosť	22	OSOBNOSTI TERCHOVEJ (101.) Jozef Hríb	30	RECEPTY NA TENTO ČAS Ekonomicky, ekologicky a zároveň plnohodnotne
4	FARSKÉ LISTY Vítame nového kaplána pátra Dávida Kanciana	24	UDIALO SA Detské rybárske preteky na MDD	32	ZŠ S MŠ ADAMA FRANTIŠKA KOLLÁRA Zo života školy
5	SPOMIENKY	25	PRIŠLO NA NAŠU ADRESU Hudobné a kultúrne mosty	34	ŠPORT Bernard Maruna laureátom Ceny Obce Terchová Beh na Poludňový grúň 2024 Sedemdesiat futbalových sezón Sekundy od futbalovej senzácie 5. ročník Cyrilo- metodského turnaja Jubilejný stolnotenisový turnaj
6	FARSKÉ LISTY Pestré farské leto Vinš k päťdesiatke Jubileá Ďakujeme pátrovi Rastislavovi Kršákovi	26	JUBILEUM 10 rokov Terchovského národného divadla Osemdesiatnik Ivan Kelly Köhler		
8	SERIÁL Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine (LXXIV., LXXV.)	27	DO VAŠEJ POZORNOSTI Tretie CD terchovskej muziky Pupov		
10	OBECNÝ ÚRAD INFORMUJE Vynovený areál pod sochou Juraja Jánošíka Ocenenie dobrovoľných darcov krvi Milí spoluobčania! Oblíbené workoutové ihrisko	28	CSS INFORMUJE Aktivity v Centre sociálnych služieb Terchová Jazda Terchovským vláčikom Deň otvorených dverí 2024 Anjeli bez krídel	40	INFOSERVIS
12	PREČÍTALI SME SI Kalamita v Terchovej				
13	REMINISCENCIA Povodeň spreď 10 rokov				
14	35. CYRILOMETODSKÉ DNI Pozdravy zo Severného Macedónska Laureáti Cyrilo- metodskej knihy				
17	JÁNOŠÍKOVE DNI 2024 Laureáti obecných ocenení Ubehlo 10 rokov, čo nás opustil Vladimír Križo Stručné zhodnotenie festivalu Chodníkom terchovskej muziky				

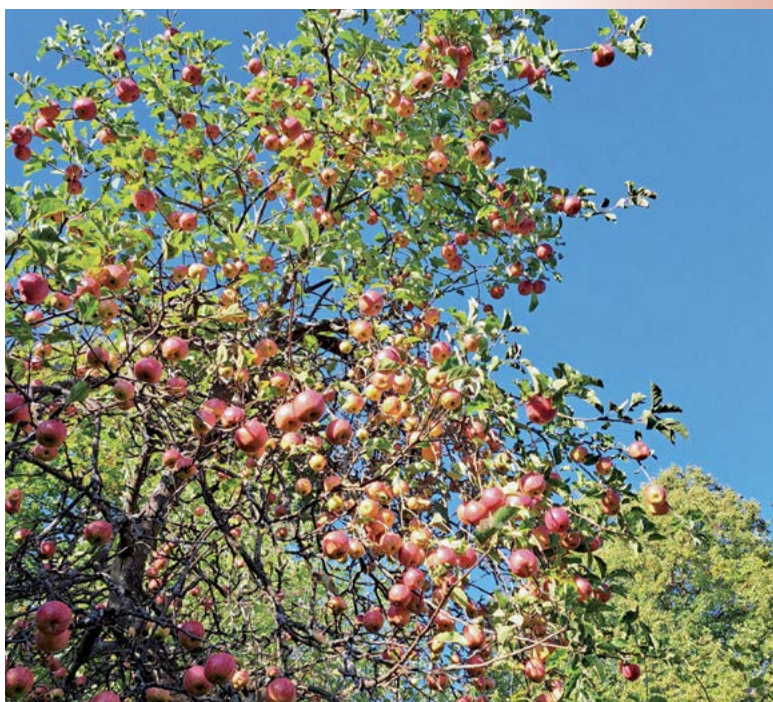
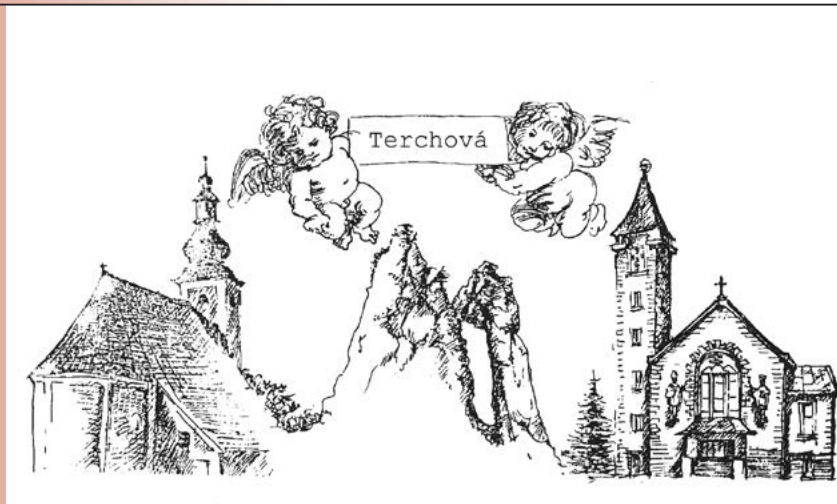

FOTO Rudolf Patrňčiak

KRESBA Milan Opalka
Noviny Terchová, 1990

Vítame nového kaplána pátra Dávida Kanciana

V priebehu letných prázdnin prišiel do Farnosti sv. Martina v Terchovej nový kaplán, resp. farský vikár *páter Dávid Kancian, SVD*. Rodáka z metropoly východného Slovenska srdečne vítame v Jánošíkovom kraji a prajeme mu veľa zdravia a Božieho požehnania, aby jeho pastoračné pôsobenie prinášalo mnohoraké ovocie na väčšiu česť a chválu Božiu. Veríme, že sa počas obdobia stráveného v našej farnosti budeme stretávať aj na stránkach obecných novín a naši čitatelia sa o pátrovi Dávidovi budú môcť dozvedieť omnoho viac. Úvodom prinášame niekoľko základných životopisných údajov, ktoré nám nový pán kaplán ochotne poskytol.

Narodil sa v roku 1994 v Košiciach – ako druhý z troch detí. Bol pokrstený na základnej škole na sídlisku KVP v Košiciach, nakoľko v novovzniknutej farnosti nebol kostol. Navštevoval Základnú školu sv. Cyrila a Metoda v Košiciach, prvé sväté prijímanie prijal v Kostole sv. Gorazda. Následne sa presťahovali s celou rodinou do Družstevnej pri Hornáde. Navštevoval Osemročné gymnázium Alejová v Košiciach.

Páter Dávid začal ministrovat v novej farnosti, najmä vo filiálnom Kostole Narodenia Panny Márie. Rodičovský dom zanechal až počas univerzitných štúdií, ktoré absolvoval v Bratislave na MatFyz-e. Štúdium ukončil získaním bakalárskeho titulu v programe ekonomická a finančná matematika.

Už počas štúdia na vysokej škole rozlišoval svoje povolanie. A keď sa rozhodol, že bude intenzívnejšie skúmať, kam ho volá Pán, vyhlásili v Cirkvi „Rok zasväteného života“. Keďže býval na internáte v Mlynskej doline, trávil pomerne veľa času v Univerzitnom pastoračnom centre sv. Jozefa Freinademetza, kde spoznal rehoľu verbistov. Zúčastnil sa dvoch duchovných obnov, ktoré organizovali verbisti. Napokon pocítil milosť rozhodnúť sa pre zasvätený život a vykročiť v ústrety rehoľnému životu. Od septembra 2016 začal oficiálne rok postulátu a štúdia na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity. Dňa 7. septembra 2017 vstúpil do noviciátu, o rok na to zložil svoje prvé rehoľné sľuby. Po noviciáte pokračoval vo filozoficko-teologickom štúdiu. Po bakalárskom stupni bol na pastoračnej praxi vo Farnosti Povýšenia sv. Kríža na Daliborovom námestí v Bratislave. Následne dokončil teologické štúdiá na magisterskom stupni v odbore Katolícka

teológia. Z Božej milosti prijal 15. júna 2024 v Nitre kňazské svätenie, ktoré mu udelil Mons. Viliam Judák.

Dávidovým misijným určením je Slovenská provincia (Slovensko a Česko), v rámci ktorej prijal miesto farského vikára v Terchovej.

Marián Zajac

FOTO Michal Szöke

S mamou Máriou a otcom Stanislavom po prímichej svätej omši

SPOMIENKA

LEN PEKNÉ SPOMIENKY ZOSTALI NA TEBA, MODLITBY POSIELAME DO NEBA. NIČ INÉ TI UŽ NEMÔŽEME DAŤ, LEN SVIEČKU A KYTIČKU NA TVOJ HROB A SPOMÍNAŤ.

DŇA 11. JÚLA 2024 UPLYNULO 25 ROKOV, ČO NÁS OPUSTILA NAŠA DRAHÁ MAMA, STARÁ MAMA A PRASTARÁ MAMA

PAULÍNA ROMANČÍKOVÁ, RODENÁ HALASOVÁ

KTO STE JU POZNALI, VENUJTE JEJ SPOLU S NAMI TICHÚ SPOMIENKU. S LÁSKOU SPOMÍNAJÚ DETI S RODINAMI

SPOMIENKA

S TICHOU SPOMIENKOU K TVOJMU HROBU CHODÍME, PRI PLAMIENKU SVIEČKY SA ZA TEBA MODLÍME, OSUD TI NEDOPRIAL S NAMI TU DLHŠIE BYŤ, ALE V NAŠICH SRDCIACH BUDEŠ STÁLE ŽIŤ.

DŇA 18. SEPTEMBRA 2024 SME SI PRIPOMENULI TRETIE VÝROČIE ÚMRTIA NAŠHO MILOVANÉHO MANŽELA, OTCA, STARÉHO OTCA, SVOKRA, ŠVAGRA A ZAŤA

PAVLA NOGU

S ÚCTOU A LÁSKOU SPOMÍNAJÚ MANŽELKA, DCÉRA S RODINOU, SYNOVIA A VNÚČATÁ

SPOMIENKA

KEĎ ZOMRIE NIEKTO, KOHO SI VEĽMI LÚBIL, ODCHÁDZA S NÍM CELÝ SVET.

DŇA 31. JÚLA 2024 UPLYNULO 10 ROKOV, ČO NÁS OPUSTILA NAŠA MILOVANÁ DCÉRA

KATKA BEŇOVÁ

S LÁSKOU SPOMÍNAJÚ RODIČIA, BRAT S MANŽELKOU A DEŤMI. ĎAKUJEME VŠETKÝM, KTORÍ NEZABUDLI

SPOMIENKA

OČI VAŠE UŽ NEZAIKRIA, ÚSTA SA UŽ NEUSMEJÚ. RUKY VAŠE UŽ NEPOHLADIA... VAŠE SRDCIA VŠAK OSTALI V NÁS, BUDÚ NÁS TEŠIŤ, BUDÚ NÁS HRIAŤ, BUDÚ NÁM ÚSMEVY ROZDÁVAŤ, I KEĎ VY BUDETE V NEBESKOM RAJI V POKOJI SPAŤ A NA NÁS SA Z NEBA POZERAŤ.

DŇA 26. SEPTEMBRA 2024 SME SI PRIPOMENULI SMUTNÉ 4. VÝROČIE ODCHODU DO VEČNOSTI NAŠEJ MAMY

ANNY VANTÚCHOVEJ

SPOLOČNE S ŇOU JE V NEBESKOM KRÁLOVSTVE AJ NAŠ OCKO

ŠTEFAN VANTÚCH,

KTORÉHO SI PÁN POVOLAL K SEBE 26. OKTÓBRA PRED 19 ROKMI. S LÁSKOU A ÚCTOU SMÚTIACA RODINA. KTO STE ICH POZNALI, VENUJTE IM MODLITBU A TICHÚ SPOMIENKU

SPOMIENKA

KEĎ SI ODIŠIEL A NIET ŤA MEDZI NAMI, V NAŠICH SRDCIACH ZOSTÁVAŠ NAVŽDY S NAMI.

DŇA 1. OKTÓBRA 2024 SME SI PRIPOMENULI PRVÉ SMUTNÉ VÝROČIE, ČO NÁS NAVŽDY OPUSTIL NAŠ MILOVANÝ MANŽEL, OTEC, STARÝ OTEC, PRASTARÝ OTEC, SVOKOR A ŠVAGOR

ONDREJ HOLÚBEK

S LÁSKOU A ÚCTOU SPOMÍNAJÚ MANŽELKA, DCÉRY A SYNOVIA S RODINAMI, VNÚČATÁ A PRAVNÚČATÁ

SPOMIENKA

S HLBOKÝM ŽIALOM V SRDCI A SMÚTKOM OZNAMUJEME VŠETKÝM PRÍBUZNÝM, PRIATEĽOM A ZNÁMYM, ŽE NAŠA MILOVANÁ DCÉRA, MAMIČKA, SESTRA, TETA

MGR. KATARÍNA KUDEROVÁ, ROD. KOĽADOVÁ

NÁS NAVŽDY OPUSTILA DŇA 14. SEPTEMBRA 2024 PO KRÁTKEJ A ŤAŽKEJ CHORobe VO VEKU 45 ROKOV.

POSLEDNÁ ROZLÚČKA S NAŠOU DRAHOU ZOSNULOU BOLA V PIATOK 20. SEPTEMBRA 2024 O 13.00H V RÍMSKOKATOLICKOM KOSTOLE V STANKOVANOCH.

SMÚTIACA RODINA

(zosnulá Mgr. Katarína Kuderoová pracovala na ZŠ s MŠ A. F. Kollára v Terchovej od roku 2017)

Pestré farské leto

V letnom období bolo v našej farnosti tiež živo. Uskutočnilo sa množstvo aktivít, ktoré iste pomohli budovať farské spoločenstvo.

Najvýznamnejšou duchovnou akciou roka sú Cyrilometodské dni v Terchovej. Aj tohto roku sa slávil na Oravcovom, kde svätú omšu 5. júla celebraval vdp. Martin Kramara, generálny vikár Žilinskej diecézy. Počas Cyrilometodských dní bol 7. júla uvedený nový kaplán Dávid Kancian, SVD, ktorý slúžil sv. omšu s terchovským rodákom Tomášom Balejom, SVD. Terchovú navštívil aj žilinský diecézny biskup Tomáš Galis a emeritný gréckokatolícky arcibiskup Ján Babjak, SJ. Spolu slávil gréckokatolícku liturgiu sv. Jána Zlatoústeho. V kostole sa na záver Cyrilometodských dní konal galakonzert. Vystúpil v ňom Slovenský komorný orchester a Slovenský filharmonický zbor.

Počas leta slávil správca farnosti páter Martin Štefanec, SVD, svoje 50. narodeniny – 19. júla sa konala oslava v pastoračnom centre na fare, kde sa zišlo množstvo farníkov, biskupov, kňazov i terchovských muzikantov.

Dňa 26. júla navštívil Terchovú biskup Tomáš Galis a spolu s ním biskup Vincent Mwakhwawa z afrického štátu Malawi. Páter Martin im ukázal kostol, následne si boli pozrieť prírodu Malej Fatry a vyviezli sa lanovkou na Chleb. *„Ďakujem veľmi pekne biskupovi Tomášovi a pátrovi Martinovi za privítanie v tejto farnosti. Toto je krásna farnosť, nádherný kostol a prajem vám všetko najlepšie. Prosím, pokračujte v modlitbe a prehlbovaní viery. V Malawi sme mladá cirkev, iba 100 rokov, ale učíme sa od vás vašej viere. Pokračujeme so zdieľaním viery cez modlitbu a podporou misií na rôznych miestach. Nech vás Pán Boh všetkých žehná. Ďakujem vám“* – povedal biskup Vincent.

Vždy trinásteho v mesiaci chodia veriaci na vrch Oravcove, kde sa modlia sv. ruženec a krížovú cestu. V letných mesiacoch modlitbu obetovali za našich birmovancov, dovolenkárov, pracujúcich v zahraničí, za rodiny farnosti a starších a chorých, ktorí nemôžu chodiť do kostola. V nedeľu 25. 8. 2024 sme slávili sv. omšu pri kríži u Káčerov. Po jej skončení bola možnosť prežiť chvíľu pri rozhovoroch a vzácných stretnutiach. Ďakujeme polovníkom za výborný guláš a občerstvenie.

V poslednú augustovú sobotu na farskom dvore prebiehala Predškola. Chceme sa veľmi pekne poďakovať skupine farníkov, ktorí pripravili pre deti a ich rodičov športovo-zábavné komunitné podujatie na ukončenie prázdnin. Ďakujem, že ste deťom z Terchovej i návštevníkom urobili radosť. Na Fatimskú sobotu, 7. septembra, sme absolvovali farskú púť do Rajeckej Lesnej. Púte sa zúčastnili obaja kňazi našej farnosti.

V sobotu 14. septembra sa konala v našej farnosti birmovka. Sviatosť birmovania prijalo 46 mladých ľudí. Vysluhovateľom sviatosti bol žilinský diecézny biskup Mons. Tomáš Galis. Ďakujem všetkým animátorom, ktorí pripravovali birmovancov počas celého ostatného roka. A ďalej rodičom birmovancov, speváckym zborom, hudobníkom, aranžérkam, kostolníkom, miništrantom, dobrovoľníkom a spolubratom bohoslovcom verbistom, ktorí miništrovali pri slávnosti birmovky. Pamätajme v modlitbe aj na mladých našej farnosti a vytvárajme im podmienky, aby sa cítili naplno jej súčasťou.

Po sviatku Sedembolestnej Panny Márie, 16. septembra, sa v Štefanovej za prítomnosti tamojších veriacich konalo požehnanie novej sochy Panny Márie, ktorá je umiestnená pri kríži. Novú sochu zaobstarali veriaci počas púte do Medžugoria.

Tohtoroční birmovanci

V termíne 17. – 20. septembra sme putovali do Rumunska a Maďarska. Začali sme vo Vysokej nad Uhom u blahoslavenej Anky Kolesárovej, pokračovali do Rumunska po stopách pátra Martina, ktorý chodieval na misie ku tamojším Slovákom. Najskôr sme boli v Novej Huti, kde žijú Slováci. Srdečne nás tam prijali pán farár Gustík Albert, pán starosta Benko Lašák a ďalší farníci. Pripravili pre nás tiež večeru. Na druhý deň sme išli do Gemelčičky, ďalšej slovenskej dediny, kde nás milo prijala priateľská rodina pátra Martina a pohostila raňajkami. Potom nám pán farár Martin Roľník veľmi zaujímavou opísal život Slovákov v Rumunsku a ukázal kostol v Gemelčičke. Pokračovali sme do mesta Oradea (Veľký Varadín), v ktorom pôsobí ďalší Slovák narodený v Rumunsku – pán farár Janko Mlynarčík. Porozprával nám o živote Slovákov a zobral do katedrály v centre mesta Oradea. Odtiaľ sme išli do Maďarska, do Hevíz, kde sú termálne kúpele, a posledný deň do mesta Szombathely, rodiska sv. Martina, v ktorom sme navštívili kostol a tiež miestnu katedrálu.

V sobotu 21. septembra sme ďakovnou svätou omšou poďakovali za tohtoročnú úrodu a dary prírody. Ďakujem farníkom za prípravu a výzdobu počas jesenných kantrových dní, ktoré boli venované na tento úmysel.

Od 21. septembra sme začali s opravou veže Diecéznej svätyně v Terchovej. Vďaka zručným terchovským majstrom stálo lešenie okolo veže už v sobotu večer. Potom sa od pondelka obíjala stará omietka, naťahovala spodná vrstva novej fasády, natierali okná, robili nové parapety, bude sa naťahovať druhá vrstva fasády – bri-zolit. Práce napredujú veľmi dobre vďaka firmám z Terchovej, ako i šikovným a obetavým dobrovoľníkom, ktorí neúnavne pracujú na zveladení nášho kostola.

Nech je všetko, čo vo farnosti robíme, na väčšiu česť a chválu Božiu. Za to sa modlím a vám všetkým, milí farníci, dobrodinci i návštevníci, žehnám.

Páter Martin Štefanec, SVD

FOTO František Mucha

Vinš k päťdesiatke

Krásnych, požehnaných 50 rokov života sa dožil náš duchovný otec **páter Martin Štefanec, SVD**. Ďakujeme Nebeskému Otcovi, že Vás poslal do našej farnosti ohlasovať radostnú zvesť. Vyprosujeme Vám od Trojjediného Boha požehnanie, pevné zdravie a nech Vás Panna Mária – Matka kňazov sprevádza na každom kroku Vášho života. Nech nás i naďalej povzbudzuje Váš nemiznúci úsmev na tvári, ochota a dobrota srdca.

Vďační Terchovci
FOTO František Mucha

Jubileá

Dňa 18. júna 1994 prijal sviatosť Kristovho kňazstva vkladáním rúk otca biskupa Jána Chryzostoma kardinála Korca náš rodák **vdp. Róbert Hanuliak**. Žiaľ, po ťažkom boji s chorobou nás pred dvoma rokmi predišiel do večnosti, a tak 30. výročie kňazskej vysviacky oslávil už v náručí Milosrdného Otca. Odpočívaj v pokoji!

Dňa 2. septembra 2024 sa dožil 30 rokov života náš pán kaplán páter **David Kancian**. Touto cestou ho chceme pozdraviť a zaželať pevné zdravie, hojnosť darov Ducha Svätého a ochranu Panny Márie – Kráľovnej apoštolov. Nech Vás žehná Trojjediný Boh.

Životného jubilea 70 rokov sa dožil terchovský rodák **Jozef Krupa**, ktorý vykonáva službu kostolníka v našom farskom Kostole sv. Cyrila a Metoda. Srdečne mu blahoželáme a vyprosujeme pevné zdravie, ochranu Panny Márie a sv. Jozefa. Nech ho dobrý Pán Boh sprevádza svojím požehnaním a milosťami v ďalších rokoch života. Ďakujeme Ti za službu kostolníka.

Pred 55 rokmi, v auguste 1969, prijala obliečku naša rodáčka **rehoľná sestra Margaréta Štefánia Poživencová** z rehole Dcér sv. Františka z Assisi. Milá sestra Margaréta, ďakujeme za všetky modlitby

a obety a vyprosujeme ešte veľa, veľa síl, pevné zdravie, ochranu nebeskej Matky a nech mocná ruka Pána žehná a sprevádza ďalšie Vaše kroky.

Vďační terchovskí farníci

Jozef Krupa
FOTO František Mucha

vdp. Róbert Hanuliak

**sr. Margaréta Štefánia
Poživencová**

FARSKÉ LISTY

Ďakujeme pátrovi Rastislavovi Kršákovi

Po ročnom pôsobení v úlohe kaplána terchovskej farnosti sa rodák z Topoľčian páter Rastislav Kršák, SVD, presúva do Nitry, kde bude od novembra vykonávať pastoračnú službu v tamojšej Fakultnej nemocnici ako nemocničný kaplán. Za všetko, čo pre našu farnosť páter Rasťo urobil, sa chceme úprimne poďakovať a na jeho novom pôsobisku mu prajeme pevné zdravie a hojnosť Božích milostí.

Vďační terchovskí farníci
FOTO František Mucha

Kaplanky a kríže v Terchovskej krajine

(LXXIV., LXXV.)

Kaplanky, kríže – Božie muky, sochy svätých či zvonice sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach obecných novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu našej – terchovskej histórie. V tomto čísle si bližšie predstavíme dva kríže. Jeden drevený v osade Podkopec na Bielom Potoku, druhý kovový – pozlátený na veži Diecéznej svätyne sv. Cyrila a Metoda.

Kríž na veži Diecéznej svätyne sv. Cyrila a Metoda

Na viacerých miestach tohto čísla obecných novín si pripomínáme 75. výročie posvätenia Kostola sv. Cyrila a Metoda – Diecéznej svätyne. Jej vežu zdobí dvojramenný kríž, ktorý je od roku 1990 pozlátený. V uvedenom roku bola veža terchovského kostola podľa zápisu z farskej kroniky od 23. augusta do 27. októbra 1990 bez kríža. Mal som to šťastie, že pred tromi rokmi

Po osadení pozláteného kríža. Vpravo Ján Hanuliak.

Ján Hanuliak-Piliar
(10. 6. 1948 – 16. 7. 2024)

Horolezec z Piešťan

som sa o vykonaných prácach, ale i o mnohom ďalšom rozprával s **Jánom Hanuliakom-Piliarom**. Ten bol najmä počas pôsobenia pátra Jozefa Šaba, SVD, spolu so Štefanom Hanuliakom-Habarnikom a jeho synmi pri mnohých prácach a projektoch súvisiacich s kostolom. Vďaka zvukovému záznamu, ktorý pred spomínanými tromi rokmi vznikol, prinášame autentické spomienky Jána Hanuliaka – majstra mnohých remesiel.

„Bol som pri tom, keď sa v roku 1985 pokrývala veža medeným plechom a robili sa ďalšie stavebné úpravy kostola. Pôvodný kríž na veži bol z červeného smreka, ktorý bol oplechovaný. Tento kríž bol nastoknutý na stredový stĺp, taký osten – tiež z červeného smreka. Naň bola napájaná konštrukcia veže (krov). Pod krížom bola ešte kopula, ktorá sa napoly otvárala. V tom roku 1985, keď sa robila medená strecha sme celý kríž s oboma ramenami i polovicou kopuly vytiahli, zosňali sme tiež špicu hromozvodu, čo bol na vrchu. Samého ma vtedy zaujímalo, či sa tam nachádza aj nejaká pamiatka. V kopule bola zaštopľovaná fľaša, akoby pivová. Zobrali sme to dolu a otvorili na fare; vo fľaši sa nachádzala listina s trikolórou naboku. V nej bola zapísaná história prác na kostole a veži – kedy sa stal, kto tam pracoval, majstri alebo palieri, čo pomáhali...“

Spomínanú listinu voľakedy robila a písala učiteľka Amália Vallová (1910–1982). Bola slobodná a učila nižšie ročníky – učila aj mňa. Ona bola pobožná a srdečná žena. Keď vypadlo náboženstvo, išla ho odučiť. Bývala vyše nás na terajšej Jánošíkovej ulici, tam, kde boli kedysi potraviny Deo. Keď sme potom robili novú listinu, ja som poznal písmo Amálie Vallovej; taký jej grif, veď ma v tom priučila... Prvú, čiže starú listinu sme pridali k novej, ktorú som písal ozdobným švabachom. Zapísal som do nej všetkých, čo sa toho zúčastnili. Lešenári, murári, klampieri... Všetci sa do listiny podpísali. Pridal som tam ešte

všetky československé kovové mince – od drobných po najväčšie, ktorými sa vtedy platilo. Dokonca som pridal i mince z vlastnej zbierky, čo som mal. Aj strieborniak svätých Cyrila a Metoda! Už sme to ale nedali do fľaše, ale nechal som urobiť klampiárom z medeneho plechu časovú kapsulu – *etuju*. Dali sme do nej všetko. Reku, keď sa bude niekedy otvárať, ja už nebudem žiť, tak aby tam bolo všetko. Kapsulu sme potom zapečatili a vložili do kopule.

Ale čo... Prišiel rok 1990, uvoľnili sa pomery a páter Jozef Šabo vraví, ideme kríž pozlátiť... Pomyslel som si: no a teraz ako? Budeme znova po piatich rokoch robiť lešenie? Páter Šabo povedal: 'Výšpekulujte nejak, ako by sa to dalo...' Tak sme s Vladom Schwarzom a Vladom Baranom išli do veže obzrieť, 'ako by sa to dalo'. Boli tam dva vikiere – okienka oproti sebe. Rozmýšľali sme, že cez to nejaké lešenie zakotvíme. Vnútrom veže sme vytiahli lešenárske trúbky, reku, ideme skúsiť. Aj sme dupľovane opásali konus veže a dôkladne zviazali spodok. No a postupne sme na opasku dávali ďalšie trúbky – už na streche, aby sme mali podlahu pod sebou. Následne sme pridali stĺpiky a namontovali zábradlie. Potom sme už mohli *cifrovať* (úsmev...); nebolo už tak ďaleko do veže. Prišli sme ku krížu a ja som dobre vedel, ako je uchytený. Celý kríž sme vytiahli aj z tej kopule, dali ho dole a páter Šabo mi hovorí: 'Janko, nakresli ho presne, ako je, lebo ideme robiť nový kríž. Ale urobíme ho z antikoru.' Tak som kríž dôkladne nakreslil – s presnými mierami, ako bola muštra starého medeneho. Potom dal podľa toho páter Šabo kríž vyrobiť; myslím, že do dielne v Piešťanoch. Už mal zohnané i lístkové zlato, odkiaľsi z Rakúska... V piešťanskej dielni kríž aj jednu vrstvou pozlátili; len čelo je, myslím, pozlátené dvoma vrstvami dupľovane. S tým sa pozlátala aj kopula.

Nový kríž sa vyťahoval cez konzolu bokom veže – ako je teraz súsošie Snímanie z kríža. Nasadili sme ho na ten istý osteň ako starý kríž. Na vrch kríža sme potom ešte do kapsule nasadili predošlý hromozvod, ktorý už mal predtým zlatú špicu. Kríž je dutý, robil sa, myslím, z dvojmilimetrového plechu. Keď sme kríž vynášali rukami z fary, majster na nás kričel: 'Jéminenkové husle, chlapi, to nemôžete tak držať, to musíte v rukavičkách, aby nebol dochytený!' Majster nám vzápätí dal jelenicové rukavice, ktorými sa potom kríž montoval.

Celý kríž aj s kopulou má 370–380 centimetrov. Kopula 80, samotný kríž cca 300 centimetrov. Ja som dodatočne pri tej príležitosti vyrobil ďalšiu listinu. Zapísal som do nej nás, čo sme tam robili, aj horolezcov, aj všetkých z piešťanskej dielne. Všetci sme sa popodpisovali a tak sme ešte raz, nanovo, vo veži. Medenú *etuju* sme po piatich rokoch otvorili a pridali do nej túto listinu.

Poviem ešte jednu zaujímavosť, čo sa stala. *Etuja* už bola zatvorená, ale prišli nejakí chlapi, ktorí tam ešte robili, a chceli sa tiež popodpisovať. Hovorím, že už to nejdem otvárať. Nakoniec som ale privolil, že dobre, *etuju* otvoríme a dopíšete sa. Ako som všetko vyťahoval, v šanovom puzdre boli mince, ktoré som tam vložil v roku 1985. Zhodou okolností, ako som ich vyťahoval, naraz prásk. Len počujem klopať po streche veže mincu. Dívam sa a bola to práve cyrilometodská strieborná minca, čo spadla. Išiel som dolu hľadať ju. Prišiel páter Šabo a pýta sa ma, čo tu chodím po trávniku kolenačky. Vravím, že som nahnevaný, lebo mi vypadla minca. Páter hovorí: 'Pod na faru, dám Ti ju. Nájdem ten ročník.' Odpovedám, že rovnakú mincu isto nenájde, lebo nemá takú zbierku. Mal som ale doma ešte *dupel* – čiže rovnakú mincu. Dal som do *etuje* túto druhú mincu, veď keď je kostol zasvätený solúnskym bratom, nech sú tam Cyril a Metod ako symbol. Išlo o mincu, ktorou sa platilo kedysi (mince *tisovky*). Potom sme *etuju* už nadobro zatvorili a urobili krížik. Povedal som si vtedy, že už to ozaj neotvorím, kým budem žiť. Mimochodom, páter Šabo sa vedel revanšovať za všetko. Aj omšu odsľúžil!"

Takto si zaspomínal na obdobie spred štyroch dekád Ján Hanuliak-Piliar, ktorý nás, žiaľ, počas tohto leta predišiel do večnosti. Nech ho Milosrdný

a Dobrotivý Pán Boh prijme k sebe do Nebeského kráľovstva a nech ho odmení za všetko, čo počas života vykonal na väčšiu česť a chválu Božiu.

Drevený kríž v osade Podkopec

Osada Podkopec je poslednou osadou v doline Biely Potok, v smere na Zázrivú, a v stúpaní na Rovnú Horu treba odbočiť doľava. Kríž sa nachádza na peknom mieste pod skalným bralom. Vysoký je tri a široký 1,4 metra. Viac nám o tomto sakrálnom diele z rúk miestnych majstrov ochotne porozprával **Vladimír Martoš**.

„Z tejto osady pochádzali moji prastarí rodičia. Postaviť kríž bola myšlienka Jozefa Podkopčana (1929–2010), ktorý v osade žil. Jeho postavenia sa už ale nedožil. Dali sme sa dokopy susedia, Martošovia, Belkovia, Štefánkovia, Micháľkovia, Zaťkovia, a postavili kríž svojpomocne. Jožko Belko nachystal drevo zo smreka a vyrobil kríž, môj otec Ján Martoš zhotovil sochu Ježiša Krista a šindel na striešku. Dali sme sa do toho na jar v roku 2013. Kríž sme robili asi štyri dni. Keď bol hotový, poprosili sme pátra Petra Dikoša, suseda z Májovej ulice, ktorý bol v čase letných prázdnin doma na dovolenke, aby nám kríž vysvätil. Odvtedy sa o tento kríž aj staráme a upravujeme okolie.“

Marián Zajac

FOTO Vladimír, Kuzma, Vladimír Martoš, Marián Zajac
FOTOARCHÍV FÚ Terchová

Pri vysvätení kríža, páter Peter Dikoš, SVD, uprostred

Vynovený areál pod sochou Juraja Jánošíka

Po oprave okolia sochy Juraja Jánošíka a rekonštrukcii chodníka vedúceho k nej sa obec Terchová pustila do zveľadenia priestoru tzv. „fontány“. Všetko vyššie uvedené spolu súvisí a tvorí jeden areál, ktorý bol vybudovaný a odovzdaný v roku 1988 pri príležitosti 300. výročia narodenia Juraja Jánošíka.

Zub času je neúprosný a podpísal sa aj na uvedenom diele, ktoré nesie podpisy akad. sochára Jána Kulicha, akad. architekta Karola Brnu a akad. architekta Branislava Kulicha. Na rekonštrukciu „nástupného priestoru“ bol schválený projekt s názvom Revitalizácia a rozšírenie voľnočasovej zóny Terchová, ktorý bol následne realizovaný s finančnou podporou Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky – program Podpora regionálneho rozvoja.

Akad. architekt Branislav Kulich so spoluautorom projektu Alojzom Muchom navrhli vdýchnuť nový život nielen nástupnému priestoru pamätníka, ale i širšiemu okoliu, a to zakomponovaním nových kultúrnych, športových a voľnočasových aktivít. Pitná fontána si zachová pôvodný základný architektonický tvar v zmenšenej mierke a pozostáva z dvoch častí – symbolického kamenného klínu a typovej antikorovej vodnej fontánky. Toto riešenie zabezpečí jej zjednodušenú prevádzku. Viacúčelová plocha poskytne možnosti pre šport – inline, skate, bike a taktiež priestor a plochu, ktorá bude využívaná, ako doteraz, na kultúrne aktivity, napríklad počas festivalu Jánošíkove dni. V tesnej väzbe na parkovisko a občiansku vybavenosť sa nachádzajú ďalšie možnosti trávenia voľného času pre rôzne generácie nielen obyvateľov Terchovej – viacúčelová športová plocha s umelým povrchom, petangové ihrisko, exteriérový šach, detské ihrisko pre menšie deti s vahadlovými hojdačkami v tvare Jánošíkovho klobúka, rodinná hojdačka s originálnym tvarom šibenice s hákom a detské ihrisko pre väčšie deti s prírodnými prvkami, tematicky zameranými na spoznávanie členov zbojníckej družiny Juraja Jánošíka. Na ihrisku sú osadené originálne

Štylizovaná Jánošíkova družina

drevené plastiky zbojníkov ako preliezačky, a tiež detský kolotoč pre deti do 6 rokov v tvare Jánošíkovho klobúka. Pre prípad prvej pomoci je v areáli osadený aj defibrilátor. Uvedené skutočnosti, s dôrazom na jánošíkovskú tradíciu, predstavujú príležitosť, aby sa vynovený areál stal originálnym športovo-kultúrnym miestom našej obce.

Stavebné práce prebiehali počas jesenných a zimných dní, čo značne komplikovalo realizáciu projektu, ktorý sa ale podarilo termínovo dokončiť. Celý areál sme potom slávnostne otvorili počas medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni, presnejšie 2. augusta 2024, a to originálnym spôsobom – výstrelom z historickej repliky Jánošíkovej pištole, ktorý vykonal starosta Terchovej Jozef Dávidík. Uvedená pištoľ bola deň predtým vydražená u Jánošov, v rodnej osade Juraja Jánošíka.

-OcÚ-
FOTO František Mucha

Starosta otvoril vynovený areál výstrelom z historickej repliky Jánošíkovej pištole

Revitalizácia a rozšírenie voľnočasovej zóny Terchová

Obec Terchová

Zahájenie stavby: 10/2023

Ukončenie stavby: 12/2023

MINISTERSTVO

INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Realizované s finančnou podporou Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky – Program Podpora regionálneho rozvoja.

NFP 322 804 eur

Ocenenie dobrovoľných darcov krvi

Obecné zastupiteľstvo v Terchovej na svojom zasadnutí 21. júna 2024 ocenilo viacnásobných dobrovoľných darcov krvi za ich nezištnú pomoc ľuďom, ktorí to nevyhnutne potrebujú. Okrem morálneho ocenenia boli odmenení aj malými vecnými darčekom.

Ocenení dobrovoľní darcovia krvi

-OcÚ-

FOTO František Kadaš

Milí spoluobčania!

Touto cestou by som vás chcel informovať o možnosti využitia notárskych služieb notára JUDr. Branislava Švacha. Vzhľadom na dlhoročný pozitívny prínos predchodcu by sme chceli nadviazať a obnoviť poskytovanie odborných právnych služieb pre občanov, čím sa zjednoduší dostupnosť a pomoc pre občanov v rôznych životných situáciách. Notárske služby vám budú poskytované v priestoroch Obecného úradu Terchová, a to v každý nepárny pracovný pondelok vo vymedzenom čase.

Kontakt:
tel.: 0903 242 921
email: branislav.svach@notar.sk

Oblúbené workoutové ihrisko

Workoutová zostava s fitnes ihriskom, ktorá sa nachádza v priestore medzi RIC Terchovec a Bôrmi, si počas premiérovej sezóny získala veľkú obľúbenosť nielen medzi návštevníkmi našej obce, ale i jej samotnými občanmi. Trendové cvičenie priťahuje tak športovcov, ako aj rodičov s deťmi, čo je veľmi pozitívne. Táto investícia obce Terchová do športovej infraštruktúry sa podarila vďaka finančným prostriedkom z PPA (Poľnohospodárska platobná agentúra) a prostredníctvom MAS Terchovská dolina, ktorej sme členom. Malý areál dopĺňajú ešte dve lavičky a informačná tabuľa.

Ihrisko využívajú aj mladí futbalisti

-OcÚ-

FOTO Vincent Hanuliak

Európsky poľnohospodársky fond pre róznej vidieka
 Európska investícia do vidieckych oblastí

Názov projektu: Workoutové a fitnes ihrisko pri Relaxačno-informačnom centre v Terchovej

Prijímateľ NFP: Obec Terchová

Hlavný cieľ projektu: Vyhodnotenie workoutového a fitnes ihriska v obci Terchová, čím sa vytvorí podmienky pre vyššiu občasnú majetka na voľno-časové aktivity a rekreáciu miestnych obyvateľov obce Terchová, ako aj náštevníkmi obce. Vyhodnotenie ihriska má pre obec niekoľko cieľov, ktoré vyplývajú z potrieb obce zabezpečiť vhodnú "vybavenosť" obce infraštruktúru a vyvoziť kvalitné podmienky pre zdravé voľného času obyvateľov.

Termín realizácie: 09/2023-05/2024

Celkové náklady projektu: 28 170,41 EUR

Kozrahovaná výška NFP: 28 170,41 EUR

Projekt sa realizuje v rámci implementácie Strategia CLLD národného technologickej doľny

Kalamita v Terchovej

Bol pekný letný deň 21. júla 2014 a nič nenasvedčovalo tomu, ako sa skončí. Okolo 16. hodiny sa obloha zatiahla, začalo pršať a pršalo – z oblohy sa voda doslova liala. Podľa slov odborníkov na zrážkové anomálie zo Slovenského hydrometeorologického ústavu dosiahol zrážkový úhrn v doline Vrátna 67 mm za tri hodiny. Problém Vrátnej je ten, že počas dažďov sa tu vytvára viacero korýt dlhých niekoľko kilometrov, ktoré sa spájajú v zúženej doline.

Valiaca sa voda začala v ústí Vrátnej, v časti Hromové neďaleko kopca Chleb, strhávať zeminu, kamene, kríky a stromy. K tejto lavíne sa po 500 metroch pridala podobná z vedľajšej doliny. Obrovská masa kamenia sa prehnala okolo Symbolického cintorína obetí, ktoré zahynuli v Malej Fatre. Je zaujímavé, že miesto, kde si ľudia každý rok pripomínajú mŕtvych, zostalo nepoškodené. Od tohto miesta to je už len necelých sto metrov k Chate Vrátna, z ktorej vedie kabínková lanovka do Snilovského sedla. Chata aj objekt lanovky stáli v ceste hroznej lavíny. Tá sa plnou silou oprela do múrov. Lavína sa začala navršovať až do výšky prvého poschodia. Po chvíli si sutiny, našťastie, našli inú cestu. Vnikli do objektu, odkiaľ vychádzajú kabínky lanovky na kopec. Dlhú miestnosť zasypali sutiny viac ako do polovice jej výšky, zničených bolo aj niekoľko kabínok. To už obrovská masa kamenia a zeminy zavalila parkoviská s autami. Začala ich gúľať pred sebou, akoby to boli detské autíčka. Tu sa k lavíne pridali vody a množstvo materiálu z okolitých kopcov.

Obrovská masa vytvorila nespútanú riekou hrôzy, ktorá stromy a elektrické stĺpy lámala ako zápalky. Z asfaltovej cesty neostalo takmer nič, len hlboké jamy. Táto masa sa prihnala na lúky v Pasekách, kde sa rozliala do

šírky a zasiahla aj časť lyžiarskeho strediska. K už valiacej sa spúšti pribudla voda zo Štefanovej, a skaza bola dokonaná. To však ešte nebolo všetko. Veď to obrovské množstvo valiacej sa hmoty muselo prejsť najužším miestom doliny Vrátna, a to sú kamene pod Mníchom. Tu sa voda dostala takmer až po tabuľku, ktorá informuje o podobnej povodni zo 14. júna 1848. V Štefanovej vtedy zahynulo štrnásť ľudí. Hučiacia lavína sa dostala následne do ulíc obce Terchová. Voda a sutiny zanášali záhrady, dvory, pivnice... Ľudia ratovali, čo sa dalo.

Odhaduje sa, že premiestnený materiál v celej dĺžke kalamity bol až stotisíc kubických metrov. Pršalo celú noc. Noc hrôzy museli prežiť ľudia ubytovaní v Chate Vrátna pri nástupnej stanici. Bolo tu ubytovaných stodvadsaťdva dovolenkarov, medzi nimi aj pätnásť detí. Ešte počas veľkej vody im prišli na pomoc záchranári z Horskej záchranej služby Malá Fatra. Bolo rozhodnuté, že evakuovaných ubytujú počas dňa.

Deň ukázal následky kalamity. Škody na majetkoch sa nedali vyčíslieť. Boli to milióny eur. Okrem iného tu bolo zničených štyridsaťštyri osobných automobilov. Ešte aj dnes, desať rokov po kalamite, môžeme nájsť v nánosoch zvyšky áut.

Hneď po kalamite sa začali zisťovať škody a provizórne upravovať cesty. S obnovou Vrátnej výrazne pomohla slovenská vláda. Už koncom novembra toho istého roku 2014 bola v doline obnovená elektrická sieť a spojzadené boli aj cesty.

Pohľad na Vrátnu v týchto dňoch ukazuje, že príroda škody zamaskovala. Vypílené stromy a veľké rúbane sú však predpokladom toho, že v prípade ničivej búrky sa prírodná kalamita môže zopakovať.

TEXT a FOTO Pavol Ďurčo

(Krásy Slovenska, č. 7–8/2024, s. 66–67)

Vodný živel strhol cestu v Tiesňavách.

Valili sa kamene...

Povodeň spread 10 rokov

Dňa 21. júla 2014 bol pekný letný deň. A hoci nás Slovenský hydrometeorologický ústav upozorňoval na búrku s výdatnými zrážkami, nič nenasvedčovalo faktu, čo sa v tento deň vo Vrátnej udeje. V Štefanovej napršalo v Horskej záchranej službe (HZS) do zrážkomera za tri hodiny 67 milimetrov zrážok, ale podľa slov odborníkov na hrebeni Malej Fatry v oblasti Hromového sa doslova roztrhlo nebo a spadnúť tam malo za rovnaký čas 200 až 250 mm zrážok. Následný masívny zosun pôdy a vody z Hromového doslova vymietol celú Vrátnu.

Paradoxne nám na dispečing neprichádzali žiadne núdzové volania, až po telefonáte kamaráta Jána Valla, ktorý bol v závere doliny a volal mi, že v rieke plávajú autá, sme narýchlo rozbehli záchranné akcie. Prvotným zásahom v rámci záchranných prác bola evakuácia turistov a osôb, ktorí ostali uväznení v závere doliny Vrátna pod KLD Chleb; druhá skupina ostala na hornej stanici KLD Chleb. Horskí záchranári evakovali 122 osôb a najmä skupina z Vrátnej bola priamo ohrozená na živote. Skupine 13 profesionálnych záchranárov HZS OS Malá Fatra a 8 zmluvných

dobrovoľných členov HZS sa podarilo celú skupinu uviaznutých ľudí dostať do bezpečia bez akéhokoľvek poranenia, čo pri záplave tohto rozmeru a počte evakuovaných ľudí dodnes považujem za zázrak.

Ich transport prebiehal po pravej strane rozbitenej rieky, kde sme pomocou fixných lán a lanovej techniky zabezpečovali čo najbezpečnejší presun do neohrozenej lokality. Keďže medzi uviaznutými boli aj dôchodcovia a minimálne 5 detí do jedného roka, o to bola záchrana náročnejšia a emotívnejšia. Z dôvodu poškodenia lanovej dráhy prívalovou vlnou bolo nutné poskytnúť uviaznutým osobám motorizovaný transport, ktorý zabezpečili dobrovoľní záchranári z HZS Malá Fatra – juh. Pri záchranárskych prácach nám pomáhali aj dobrovoľníci z Terchovej, ktorým patrí vďaka. Následne boli všetkým osobám zabezpečené základné potreby, strava a následný odvoz do jednotlivých ubytovacích zariadení, kde sa evakuovaní po dohode s obcou rozdelili.

Po záchrane všetkých osôb sa vykonala prvotná rekognoskácia terénu a kontrola vrakov automobilov poškodených pri povodni – bolo ich zničených vyše 60. Z dôvodu poškodenia cesty, najmä v lokalite Tiesňavy, Horská záchranná služba OS Malá Fatra zabezpečovala terénymi automobilmi zásobovanie a prevoz obyvateľov Štefanovej až do čiastočného spojzdenia tohto úseku cesty. HZS sa v spolupráci s letkou Ministerstva vnútra SR podieľala aj na následnej rekognoskácii danej lokality a okolitého terénu.

Mgr. Juraj Ondruš
FOTO Pavol Ďurčo

Autá ako plechovky...

Štyri dni po povodni sa začal 52. ročník MFF Jánošíkove dni (24.–27. júl 2014)

Pozdravy zo Severného Macedónska

Pri príležitosti XXXV. ročníka Cyrilometodských dní v Terchovej k nám prišli pozdravy od významných predstaviteľov duchovného a spoločenského života Severného Macedónska. Konkrétne ide o ochridského i macedónskeho arcibiskupa Stefana, metropolitu povardarskeho Agatangela a bývalého prezidenta vtedajšej Macedónskej republiky Gjorgeho Ivanova (všetci v minulosti navštívili Terchovú). Touto cestou ďakujeme nášmu dlhoročnému spolupracovníkovi a priateľovi Stojanovi Lekoskemu, macedónskemu bibliografovi a prekladateľovi žijúcemu na Slovensku, za doručenie pozdravov, ktoré radi uverejňujeme v celom ich znení.

Zostaňme vďační svätým bratom za ich dielo

Svätí otcovia hovoria, že svet je ako obrovský kruh, v strede ktorého je Kristus a my všetci, ľudia, sme niekde na jeho povrchu. Ak sa teda priblížime ku Kristovi, do stredu kruhu, približujeme sa aj k sebe a, naopak, ak sa od Krista vzdalujeme, vzdalujeme sa aj jeden od druhého. A Boh nám vždy dával „zbožných a múdrych učiteľov“ a „vrúcnych kazateľov najsvätejšej Trojice“, ktorí sa nielen sami približovali k stredu – ku Kristovi, ale svojou láskou k Bohu a k ľuďom dokázali k Nemu približovať navzájom aj iných, dokonca i celé národy. Takými nebo zemnými osobnosťami sú všeslovanskí vierozvestcovia, učiteľa i spolupatróni Európy, solúnski bratia Cyril a Metod.

Jadro cyrilo-metodského „Verím“ a ich všeobjímajúcu lásku ku každému a všetkému vidno už v úvodných veršoch prvého cirkevno-slovanského diela, krásneho Proglasu svätého Cyrila, kde sa hovorí:

*„...tak, ako boli predriekli nám proroci,
prichádza Kristus zhromažďovať jazyky,
pretože On je svetlom svetu celému.“*

Totíž, solúnski bratia, ktorí boli už od útleho detstva ponorení do viery v „trojjediného Boha“, mali v sebe vždy túžbu svätého Pavla obetovať sa v službe viery, slúžiť ako nástroj, prostredníctvom ktorého sa bude celému svetu ohlasovať Kristovo svetlo, a prostredníctvom ktorých budú sa zhromažďovať národy na lodi Cirkvi. A preto keď moravské knieža Rastislav poslal list do Byzancie s prosbou, aby poslali misionárov, ktorí by stredoeurópskym slovanským národom umožnili počuť evanjelium vo svojom

jazyku, cisár Michal navrhol, aby sa výnimoční bratia chopili tohto rovno apoštolského diela. Prijali pozvanie, vedia, ako hovorí svätý Cyril v Proglase:

*„Lebo sú bez kníh nahé všetky jazyky,
bo nemôžu sa boriť v boji bez zbroje
s protivníkom a duši našich záhubcom,
odsúdené sú večnej muke za korisť.“*

V prvom rade to svätý Cyril hovorí pre ľudí, ktorí dovtedy písali čiarkami. Bratia vytvorili originálne písmo – hlaholiku, a hneď na to preložili štvorevanjelium a vybrali liturgické texty. Zároveň, ako jednoznačne ukazujú stáročné výskumy, oni, keďže sú Solúncania (t. j. pochádzali z veľkého mesta, v ktorom sa, ako dosvedčuje svätý Kliment, hovorilo čisto slovansky), vykonali túto prácu v dialekte slovanského jazyka, v nárečí, teda v jazyku, ktorý im bol materinský. A odvtedy až dodnes pamiatku na svojich vierozvestcov a učiteľov si verne uchovávajú slovanské a slovansky hovoriaci národy, o čom svedčí aj toto nádherné, už tradičné podujatie v Terchovej, im venované.

Zostaňme vďační svätým bratom za ich dielo – za tlmočenie Slova, za tvorenie slov, za učenie o jednote a za to, že ukázali, že pravá filozofia spočíva v modlitbovom vzťahu k Bohu a k sebe samému, obetujúc lásku pre všetkých, aby sme zostali verní ich záväzku zjednocovať národy a šíriť Svetlo do celého sveta!

Pozdravujeme vás a prajeme si, aby Cyrilometodské dni v Terchovej a úcta k nim trvali medzi slovenskými a macedónskymi bratmi, ako i medzi všetkými národmi a všetkými ľuďmi dobrej vôle!

Stefan
arcibiskup ochridsky i macedónsky

Vážený pán starosta, milí priatelia z bratského Slovenska!

S veľkou úctou a duchovným chvením si každoročne pripomíname svätých bratov Cyrila a Metoda, ktorí sú nepochybne najvýznamnejšími postavami našej slávnej a bohatej histórie. Dielami svojich rúk nám zanechali odkaz večných hodnôt, za ktoré im slovanské národy dodnes jednohlasne ďakujú. Dôstojne stojíme pred ich misiou, pred ich neopakovateľným ušľachtilým dielom, ktoré je pre nás súčasne jednoducho nedosiahnuteľné – a treba priznať, že v niektorých aspektoch až nepochopiteľné.

Svätí Cyril a Metod pochádzali z bohatej a vázenej macedónskej rodiny zo Solúna. Celý život mohli stráviť pokojne, pretože obaja boli predurčení na budovanie kariéry, každý vo svojom odbore. Mohli zažiť všetko pohodlie, ktoré im poskytovalo ich vysoké postavenie, osobné schopnosti a úspechy. Avšak na kráľovský dvor dorazila prosba od moravského kniežata Rastislava, ktorá zmenila chod dejín európskej civilizácie, ako aj životy týchto dvoch veľikánov. Ocitli sa pred neľahkou úlohou, ale i mimoriadne neistou výzvou, ktorú nemožno vôbec merať bežnými ľudskými štandardmi, ani porovnávať so žiadnym predtým známym príkladom.

Veď čo je potrebné na gramotnosť, osvietenie a posvätenie takého početného ľudu, akým boli Slovania? Odpoveď je jednoduchá: je potrebné mať pevnú vôľu, neopakovateľnú a výnimočnú odvahu, veľké vedomosti, pripravenosť na sebaobetovanie, širokú dušu, opustiť strach, všetku sklúčenosť a anémiu. Ale predovšetkým – chce to silnú vieru v Božiu svätú pravicu. Boh je Ten, ktorý riadi, tvorí a žehná. Jedným slovom – je potrebný Boží zázrak. Na nás je neúnavne pracovať na danom talente, ktorý by sme nemali zakopať do zeme, ale tiež mať úprimnú modlitbu. Je na nás, aby sme sa neospravedľovali a seba ospravedľovali. Kristus je tu, vedľa nás, na dosah. Kto má srdce pripravené a čisté, dá mu dvojnásobok toho, čo potrebuje.

Nuž, s takouto myšlienkovou a duchovnou prípravou, ako ich predchodcovia apoštoli, sa títo duchovní obri vydali na cestu. Museli kráčať nevyšliapanými cestami, prekračovať hory, doľy a kopce, pustiť sa do premostenia neprierodných lesov, riek a údolí a prísť do krajov im neznámych, obklopení množstvom nepriateľov. Títo prišielci z ďalekej krajiny mali obmäkčiť srdcia miestnych Slovanov, ktorí len pred časom opustili zhubné pohanstvo. Tento prechod nie je jednoduchý – pre dušu nie je vôbec jednoduché byť zušľachtený a myšlienkou stať sa spravodlivým. Zároveň treba otupiť ostrie nepriateľa, zjemeniť postavenie a ospravedlniť svoje dielo, bez ohľadu na jeho nevyhnutnú veľkosť a vznešenosť. Niekoľko rokov, dňom i nocou, sa nimi ľud osvecoval, niekoľko rokov po sebe sa prekonávali spory a znášali nízke údery rôznych popieračov. Nakoniec, aj keď pod silným a neustálym tlakom, dielo predsa len rástlo, napredovalo a ako krásna kytica zrodilo svoje nadpozemské farby a vône.

Nastal však čas vydať sa na ďalšiu dlhú cestu, a to do Ríma, do centra západného kresťanstva, kde v tom čase vládol pápež Hadrián II. Niekedy po ceste sa museli zastaviť v Benátkach, kde s teológmi a filozofmi viedli diskusiu a polemiku, bránili slovanskú bohoslužbu, ktorá bola zasa kľúčom otvárajúcim dvere k západnému patriarchovi, respektíve upevneniu jeho dôvery. Spomienky z tej doby svedčia o tom, že sv. Cyril si následne svojou apológiou získal svetovú slávu. Tu jeho slovám nemal kto oponovať. V Ríme bratov prijali so všetkými poctami, ich prácu schválil a požehnal sám rímsky pápež. Na blahoslavenom tróne v rímskej Katedrále sv. Petra bol slávnostne umiestnený ich preklad slovanského evanjelia.

Čoskoro, v dôsledku svojho predchádzajúceho nadľudského úsilia a obetavosti, ochorel mladší z bratov Cyril, ktorý tu definitívne ukončil svoj plodný život. Naproti tomu Metod, teraz už ako moravsko-panónsky arcibiskup, sa v sprievode svojich učeníkov – Svätých sedmopočetníkov vrátil do panónskej a moravskej zeme,

kde pokračoval vo svojej misii a dokončil vlastné neopakovateľné dielo. Kompletne preložil do slovanského jazyka Bibliu – podľa dialektu Macedóncov zo Solúna. Žiaľ, sv. Metodovi nebol dopriaty pokoj, aby v tichosti dožil zvyšok svojho života. Nepriatelia pravdy neodpočívali vo svojej zlosti. Pod ich vplyvom, podobne ako pred Spasiteľom sveta, bol sv. Metod krivo obvinený, odsúdený a potom asi na tri roky uvrhnutý do temnoty. Tam mu zlyhalo zdravie a niekedy v polovici roka 885 odovzdal Bohu svoju požehnanú a spravodlivú dušu. Bezprostrední učeníci svätých bratov boli zabití, predaní do otroctva alebo vyhnaní. Svätí Kliment, Naum, Sáva, Gorazd a Angelár sa vrátili do svojej vlasti – Macedónska, kde s veľkým úspechom pokračovali v cyrilo-metodskom diele, ktoré je navždy zapečatené v kolektívnej slovanskej pamäti.

Z jedinečného života svätých bratov Cyrila a Metoda sa môžeme veľa naučiť. Ich dielo dodnes zachraňuje celý slovanský svet pred skazou, nevedomosťou a duchovnou temnotou. Práve preto im budeme večne vďační a budeme sa snažiť byť ich dôstojnými dedičmi. Byť nástupcom svätých Cyrila a Metoda nie je jednoduchá úloha, a nie je to ani vrchol, ktorý sa dá raz zdolať. Ich dedičstvo sa získava znova a znova, a závisí priamo od nás, či sa bude ďalej rozmnožovať.

Prajem vám, drahí bratia a sestry, aby ste ich pamiatku oslávili v pokoji, láske a porozumení. Nech vám Boh dá všetko dobro a krásu. Posielam vám srdečné pozdravy z Macedónska – prastarej vlasti svätých Cyrila a Metoda. Ako náš bratský slovanský národ, stále vás máme v našich srdciach a modlitbách.

**+Agatangel (Stankovski)
metropolita povardarski**

Starosta Terchovej Jozef Davidik na prijatí u metropolitu povardarskeho Agatangela, 20. mája 2023, mesto Veles, Severne Macedónsko

Vážený pán starosta Jozef Dávidík!

S veľkou radosťou prijal som Vaše milé pozvanie na 35. Dni svätých Cyrila a Metoda, ktoré sa budú konať v Terchovej 5.–7. júla 2024, a tešil sa na možnosť byť po niekoľkých rokoch opäť na nich prítomný. Mój pracovný program sa ale zmenil a úprimne ľutujem, že sa k vám nemôžem pridať. Verím, že budúci rok budem mať príležitosť byť s vami.

S veľkou vďakou si pripomínáme neoceniteľné dedičstvo, ktoré zanechali svätí bratia Cyril a Metod pre všetky slovanské národy. Ich poslaním bolo umožniť slovanským národom spoznať Božie slovo vo svojom jazyku, vytvárať a odovzdávať vlastnú kultúru a tradície, písať svoju vlastnú históriu. Životopis svätých bratov svedčí o veľkosti ľudskej viery a vytrvalosti, o nepremožiteľnosti spravodlivosti a nezlomnosti ľudského ducha.

Preto si nesmierne vážim dlhoročnú úctu k dielu a poslaniu svätých Cyrila a Metoda vo vašej obci Terchová – na Slovensku. Plniac si svoju povinnosť i vďaka k svätým bratom, ktorí nás osvietili, pripomínajúc, že všetky slovanské národy sú povinné vždy, a najmä v čase výziev, rásť vo viere a upevňovať vzájomné vzťahy v jednote a úcte, bez ohľadu na naše predstavy, názory a postoje.

Odovzdajte, prosím, môj úprimný pozdrav občanom Terchovej, mojím priateľom a všetkým priaznivcom, ktorí svojou prítomnosťou obohacujú vaše podujatie. Prajem Vám úspešný priebeh programu v rámci jubilejného 35. ročníka Dní svätých Cyrila a Metoda a dôstojnú oslavu večnej práce našich vierozvestov a učiteľov. Nech je večné meno svätých Cyrila a Metoda! Na mnogaja leta! S úctou

Dr. Gjorge Ivanov

prezident Macedónskej republiky (2009–2019)
FOTO František Mucha

Zápis do pamätnej knihy obce

Prezident Gjorge Ivanov. FOTO Milan Kosec

Privítanie chlebom a soľou pre obecným úradom

Laureáti Cyrilo- metodskej knihy

Pred záverečným galakonzertom tohtoročných Cyrilometodských dní, ktorý sa konal v Diecéznej svätyni sv. Cyrila a Metoda, si z rúk správcu farnosti pátra Martina Štefanca, SVD, starostu obce Jozefa Dávidíka a riaditeľa Miestneho kultúrneho strediska v Terchovej Rudolfa Patrničiaka prevzali ocenenie, Cyrilo-metodskú knihu, generálny riaditeľ Slovenskej filharmónie Marián Turner a filmár Peter Chmela. Hodnotné farské ocenenie sa laureátom udelilo za ich dlhoročný osobný prínos a spoluprácu pri zachovávaní, zveľaďovaní a šírení cyrilo-metodského dedičstva.

Sprava: Peter Chmela, Marián Turner, Jozef Dávidík, p. Martin Štefanec, SVD

-zaj-

FOTO František Mucha

Laureáti obecných ocenění

Pätnásty raz po sebe boli na úvod Jánošíkových dní udeľované prestížne ocenenia, ktorými obec Terchová vzdáva hold výrazným osobnostiam folklóru, kultúry, umenia a spoločenského života. Tento rok sa dôstojná slávnosť konala v stredu 31. júla predpoludním v zasadačke obecného úradu.

I. Čestné občianstvo Terchovej

JOZEF MIHO

folklorista, choreograf, tanečník, muzikant, spevák, fotograf, dokumentarista, zberateľ ľudových piesní
(9. apríl 1939 Louny, Česká republika – 29. máj 1986 Martin)

Patril do mimoriadne silnej generácie terchovských folkloristov, muzikantov a spevákov, ktorí prišli na tento svet v druhej polovici tridsiatych a začiatkom štyridsiatych rokov 20. storočia. Debutujúco sa Jozef Miho na folklórnej scéne objavuje v pozícii člena *prvej mládežníckej terchovskej muziky*, ktorá vznikla na Základnej škole v ústredí v roku 1951. Spolu s ním a učiteľom Milanom Chvastekom, zakladateľom kapely, v nej hrali a spievali starší brat Róbert Miho a súrodenci František a Viliam Meškovi. Odvtedy hrával v rôznych terchovských muzikantských zoskupeniach na kontra husle. Ako 14-ročný účinkoval vedno s bratom Róbertom a Ladislavom (Vladom) Mihalčatinom v prvom slovenskom celovečernom farebnom filmovom muzikáli *Rodná zem* (1953), v rokoch 1954–1958 bol profesionálnym tanečníkom v *SLUK-u*, kam ho na základe úspešného konkurzu vybrali Juraj Kubánka a Martin Ťapák. Neskôr Jozef Miho absolvoval dvojročnú Školu choreografov amatérskych folklórnych súborov, organizovanú Krajským osvetovým strediskom v Bratislave (1977–1979). Choreografa robil niekoľkým domácim folklórnym telesám, na vojenčine (1958–1960) hral a tancoval v chýrnom vojenskom súbore piesní a tancov *Jánošík* v Brne (dnes Ondráš).

Hneď po založení rodiny a usadení sa v Kysuckom Novom Meste pôsobil od začiatku šesťdesiatych rokov ako fotograf vo vtedajšom štátnom podniku ZVL. Intenzívnou spolupracou s Folklórnym súborom *Jánošík* (dnes Jedlovina) z Kysuckého Nového Mesta, kde pôsobil brat Róbert Miho i ďalší terchovskí muzikanti, nadviazal aj na predošlú choreografickú činnosť.

Tri roky (1975–1978) bol Jozef Miho umeleckým vedúcim Folklórneho súboru *Rozsutec* zo Žiliny, pre ktorý, okrem iného, spravil s Tiborom Hlbočanom excelentnú choreografiu *Mlad' spod Rozsutca*. Bezpochyby stojí za zmienku, že s menšími úpravami ju súbor tancuje dodnes (má za sebou viac ako dve tisíc repríz). Od roku 1977 kooperoval Jozef Miho ako choreograf aj s iným žilinským folklórnym telesom *Stavbár*.

Štefánia Mihová

Keď sa s rodinou definitívne presťahoval do Žiliny (1978), začal pracovať v Okresnom osvetovom stredisku ako metodik pre folklór, fotograf a dokumentarista. Niekoľko rokov spoluorganizoval rôzne folklórne akcie a súťaže, prehliadky detských speváckych a tanečných kolektívov, muzikantsky pôsobil v súbore Rozsutec, bol oceňovaný za neúnavné šírenie ľudovej kultúry a tradícií... Hrou na harmoniku často správdzal dcéry i viaceré dedinské spevácke skupiny.

Fotografická činnosť Jozefa Miha bola okrem pracovných podnikových aktivít zameraná na dokumentovanie života ľudí na dedine, citlivo zachytával metamorfózy krajiny cez detaily ročných období, sezónne zvykoslovie, fašiangy, Veľkú noc, Vianoce... Zvlášť treba spomenúť magický čas konania Jánošíkových dní v Terchovej (Vrátna), kde okrem účinkovania v kroji s husľami fotograficky i kameramansky zaznamenával čarovnú atmosféru folklórneho diania, výnimočný kónský vozový sprievod s muzikantmi v Tiesňavách... Autorove fotografie bývali pravidelne uverejňované v kalendároch, ročenkách, regionálnych novinách a časopisoch.

Čestné občianstvo Terchovej sa udeľuje Jozefovi Mihovi in memoriam pri príležitosti nedožitých 85. narodenín za celoživotný prínos k všestrannej propagácii, reprezentácii a šíreniu terchovskej muziky, folklóru a ľudových tradícií kraja Jánošíka doma aj v zahraničí.
(Ocenenie prevzala manželka Štefánia Mihová)

STANISLAV ŠTEPKA

divadelník, dramatik, scenárista, režisér, herec, spisovateľ, textár, humorista, zakladateľ a princípál Radošínskeho naivného divadla
(26. jún 1944 Radošina)

Kultovú hru Stanislava Štepku *Jááánošíúk* malo Radošínske naivné divadlo vo svojom repertoári 42 rokov (1970–2012). Nadviazalo na ňu predstavenie *Jááánošíúk po tristo rokoch*, ktorého premiéra bola v roku 2013. Celkovo mali doposiaľ obidve predstavenia takmer 1100 repríz, čo nemá v slovenskom divadelníctve obdobu.

Čestné občianstvo Terchovej sa udeľuje maestrovi Stanislavovi Štepkovi pri príležitosti 80. jubilea narodenia za dlhodobú, úspešnú a originálnu

umeleckú propagáciu prvku Jánošíkovská tradícia, zapísaného v Reprerentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. (Ocenenie si laureát prevezme koncom októbra Žilina)

FEDOR VICO

karikaturista, humorista, vydavateľ, organizátor kultúrneho a umeleckého života, hrdý reprezentant, propagátor a šíriteľ rodnej rusínskej kultúry (9. november 1944 Šapinec – dnes Okružle)

Od septembra 1965 mal v humoristickom časopise Roháč seriál *Dereš* s nezameniteľnou postavičkou symbolizujúcou legendárneho zbojníckeho kapitána – rodáka z Terchovej. Kreslenému Jánošíkovi na vyše dvadsať rokov odzvonilo po okupácii Československa piatimi armádami Varšavskej zmluvy v auguste 1968. Tvorca svoj *Dereš* po Nežnej revolúcii obnovil a neúnavne v ňom pokračuje dodnes (aktuálne ide o prílohu denníka Šport).

Cestné občianstvo Terchovej sa udeľuje maestrovi Fedorovi Vicovi pri príležitosti 80. jubilea narodenia za systematickú, takmer 60-ročnú svojrážnu, originálnu propagáciu prvku Jánošíkovská tradícia – zapísaného v Reprerentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska – na poli kresleného humoru. (Ocenenie si laureát prevzal osobne)

Fedor Vico

Martin Hanuliak

II. Cena Obce Terchová

VINCENT HANULIAK

folklorista, terchovský muzikant v Turci (21. júl 1934 Belá-Nižné Kamence – 18. marec 2013 Martin)

Zohral nezastupiteľnú rolu v kontexte systematického zachovania, propagácie a kontinuity terchovskej muziky v regióne Turiec. Hlboký vzťah k ľudovej kultúre a tradíciám rodného kraja kontinuálne preniesol i na svoje deti a vnukov. Vytvorili spolu známu rodinnú *Terchovskú muziku Hanuliakovcov*, dlhodobo pôsobiacu ako integrálna súčasť Folklórneho súboru Turiec v Martine (1975 – 2007). Toto pozoruhodné zoskupenie časom prešlo istými zmenami a vystriedalo sa v ňom niekoľko hudobníkov – zväčša členov rodiny. Roky rokúce účinkovali Hanuliakovci na rôznych podujatiach doma i v zahraničí, kooperovali s rozhlasom a televíziou. Nemohli chýbať ani pri vzniku Turčianskych slávností folklóru, v rámci ktorých od roku 1984 pravidelne vystupovali v programových celkoch s názvom Novoturčania.

Na sklonku života venoval Vincent Hanuliak mnoho času svojej „pamätnej izbičke“, ktorú si zriadil v klasickom terchovskom štýle, a menším opravám hudobných nástrojov. Hanuliakovci i ďalší muzikanti, speváci a tanečníci z Turca nikdy nestratili kontakt s rodiskom svojich predkov. Potvrďuje to aj časté vystupovanie na Medzinárodnom folklórnom festivale Jánošíkove dni v Terchovej.

Cena Obce Terchová sa udeľuje Vincentovi Hanuliakovi in memoriam pri príležitosti nedožitých 90. narodenín za celoživotný prínos k rozvoju, propagácii a šíreniu terchovskej muziky v regióne Turiec i v ďalších oblastiach Slovenska. (Ocenenie prevzal vnuk Martin Hanuliak)

Vincent Hajas

VERONIKA HAJASOVÁ

folkloristka, muzikantka, šička krojov, vedúca detských folklórnych súborov, dlhoročná členka programovej rady Jánošíkových dní (17. jún 1965 Žilina – 19. marec 2023 Terchová)

Cena Obce Terchová sa udeľuje Veronike Hajasovej in memoriam za celoživotný prínos k všestrannému rozvoju folklóru, ľudovej tradície a kultúry rodného Jánošíkovho kraja – s osobitým dôrazom na zabezpečenie ich kontinuity a systematickú prácu s deťmi a mládežou. (Ocenenie prevzal manžel Vincent Hajas)

ARZÉN

„Rockoví folklórni Jánošiči,“ ako zvyknú fanúšikovia označovať terchovsko-žilinskú kapelu Arzén, sú na slovenskej hudobnej scéne nepretržite od roku 1983 – čiže už ťažko uveriteľných, úctyhodných 41 rokov. Za ten čas vydala formácia 10 štúdiových albumov, odohrala nespočítateľné množstvo koncertov v Terchovej, na Slovensku, v Českej republike, Poľsku, Maďarsku či dokonca v USA. Kapelu vždy charakterizovala poctivá muzikantská robota a nepodliehanie rôznym dočasným módnym vlnám a tendenciám. Dominantnú časť jej bohatého repertoáru tvoria rockové úpravy terchovských ľudových piesní. Gitarista a skladateľ **Pavol Cabadaj** (29. 1. 1969), autor takmer všetkých skladieb, a spevák **Jaroslav Gažo** (23. 8. 1969) pôsobia v skupine Arzén od jej vzniku. Obaja menovaní sú hrdými odchovancami terchovskej muziky, ich otcovia Alojz Cabadaj a František Gažo boli hudobníci a vášniví folkloristi.

Cena Obce Terchová sa udeľuje hudobnej skupine Arzén za vyše 40-ročnú systematickú a úspešnú propagáciu terchovských piesní a muziky na Slovensku aj v medzinárodnom meradle – s prihliadnutím na 55. jubileum narodenia lídrov kapely Paľa Cabadaja a Jara Gaža. (Ocenenie si kapela prevzala vo štvrtok 1. augusta večer počas slávnostného otvorenia Jánošíkových dní v osade Jánošovia)

Peter Cabadaj

FOTO František Mucha

Pavol Cabadaj a Jaro Gažo
FOTO Milan Kosec

Ubehlo 10 rokov, čo nás opustil Vladimír Križo

Spomienky na moje detstvo sú spojené s Terchovou a časom stráveným so starkým Vladom. Do Terchovej som z Bratislavy chodil cez letné, jarné aj vianočné prázdniny. V zime sme chodili lyžovať do Vrátnej, kde ma vždy dole pri vleku čakal. Medzitým pozdravil všetkých známych a zohriali sme sa pri čaji s horalkou. Ako bývalý zamestnanec Horskej služby ma brával do ich budovy, kde poznal kopolu chlapov – a keď už nepoznal, rád sa mladším prihovril. Bol veľký futbalový fanúšik, brával ma na zápasy na Sihlu. Dokonca mi posielal do Bratislavy listy, ako Terchová hrala, aké mala dresy, aké dresy mal súper... Pamätám si tiež, ako vyrábala plagáty pre futbalistov doma v pivnici, a ako chalanom pred zápasom hovorieval: „aspoň vyhrať“ ...

Vždy, keď som s niekým ako starší prišiel do Terchovej, či už na letnú turistiku, alebo zimnú lyžovačku, pridala sa k nám starký, aby hrdo každého zobral do terchovského kostola pozrieť sa na drevený Betlehem – a kúpil nám popri tom zázrivské korbáče.

Ziaľ, v roku 2014 nás starký Vlado navždy opustil. Dodnes si pamätám na futbalistov v dresoch, chlapov z Horskej služby v červených tričkách, známych, kamarátov, ako aj veľký zástup ľudí, ktorí sa s ním prišli rozlúčiť.

Češť jeho pamiatke!

vnuk Marek Labaj

FOTOARCHÍV autora

So starkým Vladom po promóciách v roku 2009

Stručné zhodnotenie festivalu

Šesťdesiaty druhý ročník Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej, ktorý sa konal 31. júla až 4. augusta 2024, bol v znamení kľúčového slova KORENE – s podtitulom **Túry do pastierskej kultúry**. Festival zorganizovala **OBEC TERCHOVÁ** v spolupráci so Žilinským samosprávnym krajom, Krajským kultúrnym strediskom v Žiline a ďalšími partnermi. **Z verejných zdrojov Jánošíkove dni podporil Fond na podporu umenia.**

Súhrnne sa počas piatich dní na desiatich pódiaoch predstavilo v rámci 36 programových blokov takmer 1 600 účinkujúcich zo Slovenska, Česka, Poľska a Rumunska (amfiteáter Nad bôrami, Relaxačno-informačné centrum Terchovec, zrenovovaný areál pod sochou Juraja Jánošíka, Kultúrny dom A. Hlinku, Terchovská galéria umenia, areál pred obecným úradom, osada Jánošovia, Diecézna svätyňa svätých Cyrila a Metoda v Terchovej, Krajské kultúrne stredisko – Makovického dom, Mariánske námestie v Žiline). Podujatie organizátori slávnostne otvorili v osade Jánošovia (rodisko legendárneho zbojníckeho kapitána), kde bola v rámci bohatého programu vydražená aj historická replika Jánošíkovej pištole. Na siedmich miestach obce bol sprístupnený turisticko-náučný **Chodník terchovskej muziky**, ktorá je od decembra 2013 zapísaná v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Priaznivé počasie umožnilo v celej svojej kráse a majestátnosti zrealizovať **jubilejný 55. kónský vozový sprievod** – erbový program Jánošíkových dní.

Popri dominantných multigeneračných folklórnych vystúpeniach boli uskutočnené aj muzikantské dielne (kurzy inštrumentálnej hudby), remeselné dielne, Tanečný dom pre deti, Noc pri muzike, respektíve Noc s terchovskou muzikou, koncerty etnickej hudby, dve slávnostné uvedenia CD (vydavateľstvo Média RTVS: **Na terchovskú nôtu**; terchovská muzika Pupov: **Kolíška Jánošíka**), štyri atraktívne výstavy (**Modrotlač, Palo Čepček – fotografie, Fedor Vico – Dereš, Plagáty Jánošíkových dní 1963–2023**), päť filmových projekcií, svätá omša za nositeľov ľudových tradícií, ohňová šou, zbojnícka vatra... Dôstojne zarezonovalo aj viacero jubileí terchovských, slovenských, českých i poľských folkloristov a umelcov. Čestné občianstvo Terchovej získali všestranný folklorista **Jozef Miho** (in memoriam pri príležitosti 85. výročia narodenia), humorista, výtvarník, karikaturista, organizátor kultúrnych a umeleckých akcií **Fedor Vico** (80. výročie narodenia), dramatik, spisovateľ, herec, scenárista, režisér, zakladateľ a princípál Radošinského naivného divadla **Stanislav Štepka** (80. výročie narodenia).

Celkový priebeh festivalu sprevádzal veľký interes elektronických aj printových médií. Zásluhou **TV Noe** šli v priamom prenose piatkový medzinárodný a sobotňajší terchovský galavečer, **Rádio Regina** odvysielalo priamy rozhlasový prenos zo stredajšieho programu, **Dvojka** priniesla v priamom televíznom prenose nedeľňajšiu Svätú omšu za nositeľov ľudových tradícií, ktorú celebroidal terchovský rodák, misionár Spoločnosti Božieho Slova **Peter**

Dikoš (aktuálne pôsobí v Ríme). Zvlášť treba vyzdvihnúť a oceniť vklad verejnoprávnej **STVR** do celkovej propagácie Jánošíkových dní. Informácie rozmanitého charakteru o festivale priniesli aj TV Raj, denníky Pravda, Sme, Šport, týždenníky Obecné noviny, Slovenské národné noviny, MY Žilinské noviny, Žilinský večerník, TASR... Pokiaľ ide o sociálne siete, celkovo na festival reagovalo (zdieľalo ho) 624 800 ľudí. Tradičnou, ale mimoriadne dôležitou súčasťou propagácie i dokumentácie boli plagáty rôznych formátov, programový bulletin, katalógy výstav, veľkoplošné pútače... Autorom festivalového vizuálu, grafického riešenia tlačovín aj ďalších propagačných materiálov bol dlhoročný výtvarník Jánošíkových dní **Ján Novosedliak**.

Usporiadatelia vďaka enormnému nasadeniu, úsiliu, obetavosti i priazni počasia zrealizovali programovo hodnotnú akciu, ktorá musela uspokojiť i náročnejšieho milovníka folklóru, ľudovej kultúry a umenia. Rozhodne oprávnené možno uviesť, že išlo o dôstojnú širokospektrálnu reflexiu kľúčového slova ročníka Korene.

Šesťdesiate tretie pokračovanie medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni s kľúčovým slovom Svadba sa uskutoční 30. júla – 3. augusta 2025. Už teraz vás, milí priatelia, srdečne pozývame a tešíme sa na spoločné stretnutie v Terchovej.

Peter Cabadaj

šéfdramaturg Jánošíkových dní

Po Jánošíkovej valaške, čiapke a opasku sa tento rok dražila v rodnej osade legendárneho zbojníckeho kapitána a ľudového hrdinu pištoľ. Vyrobil ju chýrny umelecký kováč Boris Schubert z Prievidze (predtým zhotovil aj Jánošíkovu valašku). FOTO František Mucha

Sprístupnenie Chodníka terchovskej muziky sa začiatkom augusta stretlo s veľkým záujmom i ohlasom. Platilo to aj v prípade horskej osady Ploštiny, kde 2. augusta hrali a spievali Rybárovci z viacerých regiónov Slovenska. FOTO Milan Kosec

62. JÁNOŠÍKOVE DNI

Chodníkom terchovskej muziky

Ako je všeobecne známe, prvok Terchovská muzika bol v decembri 2013 zapísaný do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva. Ide o medzinárodné uznanie, ktoré UNESCO priznáva výnimočným formám ľudových a tradičných prejavov, akými sú hudba, tanec, národné rituály a mytológia, poznatky a praktiky vzťahujúce sa na prírodu a svet, skúsenosti spojené s tradičnou výrobou, ako i osobitné kultúrne prostredia. Pod ochranné krídla UNESCO sa tak zaslúžene dostala aj terchovská muzika.

Zrekapitulujme si, čo všetko vzniklo v súvislosti s vyššie uvedeným celosvetovým uznaním: bola spravená elektronická databáza *Terchovská muzika – piesne a interpreti z kraja Jánošíka* (Vladimír Moravčík); zrealizovaný unikátny projekt „*hrájúcich*“ autobusovým zastávkou v obci (Peter Cabada – Ján Novosedliak); vydaná historicky prvá knižná monografia o terchovskej muzike (Peter Cabada); vytvorený slovenský rekord v najväčšom počte spoločne hrajúcich heligonkárov (305 domácich aj zahraničných muzikantov), respektíve slovenský rekord v najväčšom počte spoločne hrajúcich predníkov na jednom mieste (62 primášov).

Začiatkom augusta 2024 prišiel rad na sprístupnenie náučno-turistického Chodníka terchovskej muziky, ktoré sa uskutočnilo v rámci bohatého programu 62. Jánošíkových dní. Veľkoformátové interaktívne panely boli nainštalované na siedmich miestach obce, kľúčovo spojených s celkovým vývinom terchovskej muziky (osady Kvočkovia, Horná Tížina, Ploština, Štefanová, Vyšné Kamence, Biely Potok, ústredie). Uvedené lokality majú bezprostrednú koreláciu s mnohými hudobníckymi rodmi, vďaka ktorým sa terchovská muzika plynutím času rozšírila do susedných dedín i mnohých oblastí Slovenska. **Mimochodom, terchovská muzika je zrejme jedinou ľudovou hudbou na svete, ktorá má vlastný náučno-turistický chodník!**

No a keďže terchovská muzika dodnes znie v Žiline, Turci, na Kysuciach, v Preseľanoch, Skalici a inde, máme ambíciu „chodník“ rozšíriť a inštalovať veľkoformátové panely aj mimo Terchovej. Hádám sa nám to spoločnými silami podarí...

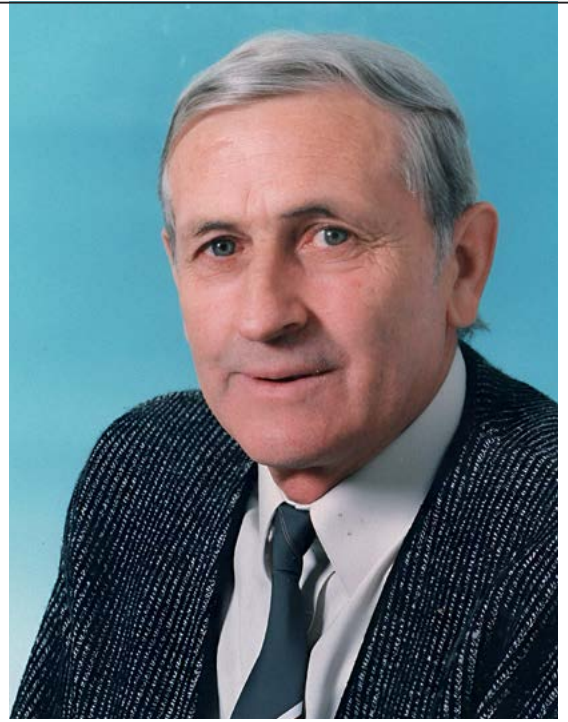
Peter Cabada

Jeden z panelov Chodníka terchovskej muziky

Jozef Hríb

učiteľ, športovec
(1. 7. 1939 Sučany –
18. 10. 2023 Sučany)

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné medailóny výrazných postáv Terchovej. Pri publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia dodnes. Sto prvou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého cyklu je Jozef Hríb. Redakcia ďakuje Jánovi Pánikovi zo Sučian za ochotné poskytnutie textového materiálu i zabezpečenie obrazovej dokumentácie.

Prvého júla 2024 uplynulo 85 rokov od narodenia učiteľa Jozefa Hríba, ktorý dlhší časový úsek pôsobil v Terchovej. Istotne si naňho budú veľmi dobre pamätať tí čitatelia našich novín, ktorí počas šesťdesiatych a v prvej polovici sedemdesiatych rokov minulého storočia chodili do základnej školy u Vyšných Repáňov a následne do Gregušov (dolina Struháreň). Medzi pamätníkov patrí aj autor tohto medailónu.

Terchovské pedagogické účinkovanie vždy distingvovaného Jozefa Hríba nikdy nebolo faktograficky zdokumentované a zhodnotené. Vieme ale, že počas vyše desaťročného pôsobenia v škole u Vyšných Repáňov sa vďaka svojej priateľskej letore a dobrosrdečnosti zblížil s miestnymi ľuďmi. Hoci za prácou každý deň cestoval z rodných Sučian vlakom a autobusom, aktívne participoval na organizovaní športového a kultúrneho diania v Terchovej, radami, ale i osobnou intervenciou nezištne pomáhal ľuďom riešiť ich problémy a ťažkosti. Ako učiteľ a zanieteny športovec kládol dôraz na všestranný rozvoj svojich žiakov, ktorým účinnou formou vstěpoval okrem iného aj hrdosť na ich rodný Jánošíkov kraj. Legendárneho zbojníckeho kapitána a ľudového hrdinu vnímal v širšom

historickom a kultúrnom zábere a veľmi často poukazoval na výsostne humanistický a demokratický odkaz jánošíkovskej tradície – dnes už rozhodne nie náhodou zapísanej v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

Ohľadne učiteľského pôsobenia Jozefa Hríba v našej obci, ktoré sa skončilo v roku 1975, jeho pedagogický kolega, blízky priateľ a oduševnený turista **Ján Pánik** zo Sučian uviedol: „Terchová zhorela, len krčma zostala; krčmu uhasili, čo pálené pili. No prečo táto pesnička? Je to preto, lebo keď dobre natiahnete krk a pozriete sa ponad Kriváň, uzriete obec Terchovú. Terchovci sú vlastne naši susedia z druhej strany Kriváňa. Jožko mi spomínal, že keď raz zmeškal vlak v Sučanoch do Varína, zobral batoh a hajde cez Kriváň do Terchovej, aby nezmeškal prvú hodinu. Spomínam to však aj preto, lebo Jožko Hríb dlhé roky pôsobil najprv ako učiteľ, neskôr ako riaditeľ školy v Terchovej – u Vyšných Repáňov v Struhárni. Táto rázovitá obec Jozefovi prirástla k srdcu, spolu s jej prekrásnym krajom a ešte krajšou prírodou a ľuďmi. Kraj Juraja Jánošíka je jedinečný aj svojím folklórom a ľudovými zvykmi. Všetko toto Jozef na Terchovej miloval a nikdy nedal na Terchovcov dopustiť.“

Citované slová kamaráta Janka Pánika zo Sučian doplním o konštatáciu, že Jozef Hríb bol tiež prvým riaditeľom novej, modernej Základnej deväťročnej školy (ZDŠ) v Terchovej – Struhárni. Otvorená bola v januári 1973 a prešli do nej žiaci, ktorí predtým chodili do menších škôl v Hornej Tižine, u Gregušov a Vyšných Repáňov. Keďže Jozef Hríb bol vrstovníkom

a kamarátom môjho otca Alojza Cabadaja, pripojím aj svoju krátku reminiscenciu. Otec ako šofér autobusu ho dlhodobo vozil zo železničnej stanice vo Varíne do Struhárne a späť. Spriatelili sa a počas *riaditeľovania* v škole u Gregušov Jozef Hríb vedno s učiteľským kolegom Michalom Štrbom prišli raz za čas k nám domov na „kus reči“. A neostalo len pri slovách. Vždy padla vhod *zahorcovaná* borovička, po ktorej zvykli prísť na rad, okrem glosovania aktuálneho diania, aj vtipy – neraz i „protišťátne“. Ťažko veriť, že odvtedy uplynulo 50 rokov a všetci traja dobrí kamaráti sú už na pravde Božej...

Čas, ktorý nasledoval po odchode Jozefa Hríba z Terchovej (1975), v maximálnej skratke zhrnul Ján Pánik. „Moje prvé kontakty s Jozefom sú úzko späté s našou učiteľskou profesiou. Je koniec leta roka 1976 a v Sučanoch sa začína nový školský rok. Ako čerstvý adept učiteľského povolania prichádzam do úplne novej školy. Vchádzam do budovy a oproti mne zo schodišťa zostupuje postarší pán, ktorý na mňa zahrní mocným hlasom: ‚Ty čo tu chceš?‘ Ani som sa nezmohol poriadne na odpoveď a zo schodišťa opäť zahrní: ‚Ak ideš na reparát, tie sú na osemnástke.‘ Opäť niečo šemotím a znovu sa ozve mocný hlas. ‚A kde máš prezuvky? Ale okamžite sa choď prezúť!‘ Nuž, čo. Takéhoto milého privítania sa mi od Jozefa dostalo. Neskôr sme sa vždy dobre pobavili na tejto epizóde. Jozef sa stal mojím uvádzajúcim učiteľom, lebo obidvaja sme mali aprobáciu geografia; spoločne sme začali zdieľať aj kabinet. Chémia začala medzi nami fungovať, stali sme sa veľmi dobrými priateľmi a keďže sme bývali blízko seba, aj dobrými susedmi. No nielen geografia nás s Jozefom profesionálne spájala. Spomeniem i šport, pretože Jozef hral veľmi dobre volejbal. Reprezentoval obec Sučany a bol aj kapitánom nášho školského družstva...“

Živo si spomínam na jeseň 1993, keď Jozef Hríb prišiel do Struhárne na oslavy 20. výročia otvorenia základnej školy. V srdečnej priateľskej atmosfére sme debatovali o všetkom možnom i nemožnom, detailne rozoberali úspechy jubilujúcej školy, jej chýrných absolventov, ktorí sa úspešne presadili vo svojich profesiách... Očividne bolo na našom bývalom riaditeľovi vidieť, že má úprimnú radosť z celkového rozvoja Terchovej, kde strávil krásne roky svojej mladosti. Vtedy padla

aj „betónová“ dohoda, že sa v Sučanoch alebo Martine istotne stretne a budeme pokračovať v našich debatách. Bohužiaľ, ako to v živote chodí, k nášmu osobnému stretnutiu už nikdy neprišlo. Ešte viac ma ale mrzí a trápi, že som nebol pred rokom v Sučanoch na pohrebe Jozefa Hríba – človeka i učiteľa z kategórie nezabudnuteľných.

Literatúra: Peter Cabadaj, *ZŠ Adama Františka Kollára v Terchovej-Struhárni (1973–1993)*. Terchová: Damit, 1993, s. 7 a 18; Ján Pánik, *Za Jozefom Hríbom (Rukopis)*. Sučany, 2023.

Peter Cabadaj

Deviatci Základnej školy Terchová – Vyšní Repáňovia v školskom roku 1964/1965. Horný rad zľava: Milan Panták, Pavol Cabadaj, Štefan Romančík, Bernard Romančík, Jozef Dávidík, Ján Synák, Václav Rogoň, Jozef Kováč, Jozef Hajas, Viktor Hanzel, Jozef Maruna, Jozef Hríb – učiteľ. Stredný rad zľava: Margita Vojteková, Anna Obšivanová, Jozefína Marunová, Jozefína Jánošíková, Anna Struhárňanská, Jozefína Tlacháčová, Štefánia Šušotová, Viktória Romančíková, Margita Janková, Mária Romančíková. Dolný rad zľava: Mária Novačíková, Ludmila Rechteríková, Katarína Šmehýlová, Mária Jánošíková. Fotografiu ochotne popisala Jozefína Šmehýlová, rodená Tlacháčová, za čo jej redakcia novín ďakuje

Detské rybárske preteky na MDD

Slovenský rybársky zväz – Mestská organizácia Žilina v spolupráci s Oblastnou organizáciou č. 5 Varín usporiadali v sobotu 1. júna 2024 už 9. ročník **Memoriálu Jozefa Púčika – preteky v LRU plávaná**. Organizátori zvolili nový dátum súťaže na Medzinárodný deň detí, keďže ide o detské preteky. Účast' bola vysoká a i napriek tomu, že v noci pršalo, deň súťaže už bol bez dažďa. Preteky sa konali v príjemnom a upravenom prostredí č. 14 na rieke Váh.

Memoriál Jozefa Púčika sa postupne dostáva do povedomia nielen našich najmenších rybárov, ale i rodičov a všetkých priateľov tohto krásneho športu. Je to čas na priateľské stretnutia, porovnanie súťažnej techniky, náčinia a športového vybavenia účastníkov. Pravidelne tu súperia aj súrodenecké dvojice. Pre štartujúcich sú lákadlom i krásne ceny. Pre najmenších ide najmä o obrovskú radosť a povzbudenie do ďalšej práce, aby to boli práve oni, kto v ďalších pretekoch získa krásne výhry. Na 9. ročníku súťažilo 23 pretekárov v dvoch kategóriách.

Kategória I. (deti od 3 do 9 rokov)

Matúš Bobáň
Matias Komačka
Zuzana Póčíková

Kategória II. (deti od 10 do 15 rokov)

Nikoleta Bobáňová
Tobias Oberta
Dávid Póčík

Najväčšou ulovenou rybou bol nosál sťahovavý s dĺžkou 40 cm, ktorého ulovil Tomáš Oberta. Počas súťaže bolo o deti dobre postarané. Každý dostal dobošku, džús alebo vodu, tradične bol pripravený chutný guláš, o ktorý sa postarali členovia oblastných organizácií z Varína a Strečna.

Športové podujatie ukončil riaditeľ pretekov Štefan Rybár. Poďakoval sa rozhodcom, pretekárom, rodičom a všetkým, ktorí toto krásne podujatie pripravili. Za mladých súťažiacich rybárov patrí veľké poďakovanie sponzorom: Janus – nápoje, Tomáš Barčík, Marián Oberta, Miroslav Tomašov, Václav Križo, Robo Matejčík, Táňa a Jardo Habartovci – Hlučín, Zdeněk Hrček – Ostrava, Martin Veselý – Plzeň, Obec Terchová, Obec Varín, MsO SRZ Žilina.

Štefan Rybár, Miroslav Williger

FOTOARCHÍV Štefan Rybár

S nádejným rybárom Kubkom

Ocenení v kategórii II.

Ocenení v kategórii I.

Štefan Rybár s vnukom Jurkom

Hudobné a kultúrne mosty

Koncom júna 2024 zavítal na Slovensko Collegiate Choir z Illinois Wesleyan University, USA. Tento 46-členný súbor pod vedením dirigenta prof. Dr. Scotta Fergusona bol na koncertnom turné po Európe. Program telesa na Slovensku bol plný aktivít. Po úspešnom koncerte v Dóme sv. Martina v Bratislave, zisku Grand Prix v súťaži speváckych zborov Voce Magna v Žiline a unikátnom koncertnom projekte so súborom Žrnovanka z Hornej Marikovej sa napokon speváci dočkali dňa odpočinku. Venovali ho spoznávaníu prírody, gastronómie, tradícií a hudby Slovenska. Nuž a kde inde na Slovensku sa tieto pojmy spájajú krajšie, ako v Terchovej?

Nádherná príroda, ktorá obklopuje tento čarovný kút Slovenska, a útulná Terchovská koliba hotela Diery boli perfektnou kulisou večera, ktorý sa navždy vryl do pamäti mladých spevákov z USA. Bodkou za celým dňom bol totiž kulinársky a kultúrny zážitok – terchovský večer spojený s ochutnávkou toho najlepšieho zo slovenskej kuchyne, sprevádzný preslávenou terchovskou Ťažkou muzikou.

Ťažká muzika a jej členovia páni Rudko Patrňciak, Lojzko Mucha, Janko Miho, Lacko Hanuliak a Vincko Krkoška otvorili celý večer prípitkom a už po prvom kole terchovských piesní bolo jasné, že o zábavu núdzda nebude. Americkí speváci odmenili každú pieseň mohutným potleskom, pozorne počúvali slová muzikantov o histórii Terchovej a jej hudobných tradíciách,

dokonca sa s pánom Patrňciakom podelili o svoje poznatky z hudobnej teórie... Koliba naozaj žila!

Speváci sa terchovským muzikantom za skvelý zážitok odmenili zaspievaním amerického spirituálu z ich repertoáru. Vrcholom programu bolo niekoľko amerických melódií, ktoré si Ťažká muzika pripravila špeciálne na tento večer. A, samozrejme, nesmieme zabudnúť na gastronomický zážitok a skvelú organizáciu večera, na ktorom sa podieľal celý personál Terchovskej koliby.

Čerešničkou na torte bol moment, keď slovenská manželka dirigenta zboru Eva Ferguson-Mazanovská s prevrpením zistila, že s pánom Patrňciakom majú spoločnú minulosť. Ich cesty sa totiž skrížili počas štúdia hudby na Konzervatóriu v Žiline...

Program európskeho koncertného zjazdu zboru z USA bol mimoriadne atraktívny. Po už spomínaných vystúpeniach na Slovensku pokračovala cesta telesa do krásneho poľského Krakova a do Prahy. Napriek tomu večer, strávený v Terchovskej kolibe hotela Diery s Ťažkou muzikou, zostal pre spevákov zboru jednou z najkrajších spomienok celého zjazdu.

Eva Ferguson-Mazanovská

FOTO Alexa Letourneau

Príjemné chvíle amerických hostí s Ťažkou muzikou.
FOTO Jared Johnson

FOTO Alexa Letourneau

10 rokov Terchovského národného divadla

Málokto si spomína, že september 2014 bol v Terchovej prelomový. Práve vtedy sa Vlado Švec so svojou dcérou Bibiánou rozhodli, že si založia divadlo. A nie obyčajné, ale rovno národné!

Začiatky bývajú ťažké a inak to nebolo ani v tomto prípade. Začínali sme s piatimi členmi, stretávali sa cez víkendy po večeroch a s veľkou pomocou známych a priateľov to dotiahli k tomu, že v decembri 2014 Terchovské národné divadlo (TND) uviedlo svoju prvú divadelnú inscenáciu – *Ženský zákon*. Sála kultúrneho domu praskala vo švíkoch a záverečný aplauz bol takmer nekonečný. Terchová vtedy získala ďalší kultúrny klenot.

Odvtedy TND pravidelne uvádza hry slovenskej klasičky či známe filmové rozprávky, skúša a experimentuje aj so súčasnými divadelnými textami. Za desať rokov svojho pôsobenia sa TND zúčastnilo na mnohých divadelných súťažiach, rôznych festivaloch v Terchovej i blízkom okolí. Do súboru prichádzali noví divadelní nadšenci nielen z Terchovej a blízokých obcí, ale aj zo Žiliny, Bratislavy, Malaciek či Zuberca. Medzi členmi TND sú nielen ochotníckí divadelní nadšenci, ale i profesionálni umelci.

V septembri 2024 oslávilo Terchovské národné divadlo presne 10 rokov svojho pôsobenia na divadelnej scéne. Na oslavu svojho prvého okrúhleho jubilea pripravili terchovskí ochotníci inscenáciu *Pani richtárka*, ktorou si nielen uctili svojho zakladateľa a dlhoročného riaditeľa Vlada Šveca, ale zároveň oslávili svoj veľký sviatok s vami – divákmi.

Dovidenia v divadle!

TND

Divadlo očami hercov

Veľa smiechu, priateľov, nových skúseností, ale aj nervozity a potlesku – to pre mňa znamená Terchovské národné divadlo. Vďaka tomu, že ma Vladko Švec prijal do tejto divadelnej rodiny, som spoznala množstvo skvelých ľudí a splnila si svoj sen – stáť na pódiu ako amatérska herečka. Každá hra bola úžasným tvorivým procesom. Ďakujem Vladovi za dôveru, ktorú do nás vložil, a za to, že spolu s dcérou Bibiánou vytvorili niečo tak krásne, ako TND.

Magdaléna Bartoš

Keď ma Vladimír Švec oslovil, aby som si išiel zahrať do *Krížovej cesty*, bál som sa toho. Presvedčil ma tým, že nemusím nič hovoriť, a tak som to skúsil. Potom ma oslovil, či by som si nešiel zahrať postavu Loveckého v divadelnej hre *Kubo*. Tam už text bol – a nebolo ho málo. Aj to som skúsil a zapáčilo sa mi to. Robí mi veľkú radosť, keď vyčarujem divákovi úsmev na tvári. Táto radosť sa nedá slovami ani opísať.

Jaroslav Ondruš

Aj keď momentálne na javisku nepôsobím, TND je moja srdcovka. Všetci sme do neho vložili kus svojho srdca a ono sa nám to vrátilo v podobe kamarátov, zážitkov, nových skúseností... A dalo mi to muža! Veľká vďaka patrí aj publiku, ktoré nám svojím potleskom a návštevou dávalo vždy spätnú väzbu a posúvalo nás vpred.

Simona Cingelová

Možnosť účinkovať v divadle prišla nečakane. Slovo dalo slovo a už som tam krásnych šesť rokov, ktoré vôbec neľutujem. Divadlo mi toho dalo veľa, ale najviac priateľov, ktorých si dovoľím nazvať druhou rodinou. Prajem divadlu len to najlepšie, hercom veľa zdravia a režisérom veľa pevných nervov.

Martin Gingo Novák

Bolo to o všetkom, čomu sa hovorí „súhra“. Najprv stretnutia, neskôr priateľstvá, potom spoločný výstup na javisku. Vždy sme si kryli chrbát, povzbudzovali sa. Nebolo to o divadle, ale o NÁS. Divadlo je len spojivom, ktoré dokáže budovať krásne vzťahy na javisku i mimo neho.

Magdaléna Lodňanová

Terchovskému národnému divadlu všetci prajeme, aby oslávilo ešte mnoho tvorivých rokov, malo skvelý pracovný kolektív a množstvo divákov, ktorých bude baviť, pretože oni dávajú všetkému zmysel.

Vlado Švec všetkým svojim divadelníkom hovorieval: „Deti moje, mám vás rád.“ TND je ako rodina – možno nie dokonalá, niekedy hašterivá, ale vždy súdržná.

Mgr. Bibiána Janšová, DIS. art.

Osemdesiatnik Ivan Kelly Köhler

Rady osemdesiatročných mládencov v lete rozšíril aj tvorca hromadného výskytu Ivan Kelly Köhler. Performer, nekorunovaný kráľ poetiky karnevalizácie, fotograf, grafik, portrétista, dizajnér, autor koláží, textilný výtvarník, hudobný teoretik, džezmen, etnograf, dokumentátor a uchovávateľ kultúrneho dedičstva, zberateľ, neúnnavný organizátor akcií „od výmyslu sveta“, činorodý bonviván, mystifikátor..., ktorý má domicil v Žiline, patrí do vzácnej kategórie umeleckých zjavov – priam úkazov. Kedysi často fotografoval a vystavoval aj v Terchovej, kde má viacero svojich kamarátov. Jubilantovu výstavu *Inventúra (Jazz legendy – fotografovanie za komunistov)*, ktorej vernisáž sa konala 9. septembra v jeho žilinskej Soho Gallery, otváral ako jeden z dvoch kurátorov Peter Cabadaj; hudobným hosťom bola terchovská kapela Zbojband. Zástup gratulantov s miernym oneskorením rozširuje aj redakcia našich novín, ktorá vinšuje Ivanovi Köhlerovi do ďalšej rozbehnutej osemdesiatky pevné fyzické i duševné zdravie, neutíchajúci životný elán, sústavné erupcie tvorivosti, nápadov a skoré vydanie túžobne očakávanej reprezentatívnej knižnej monografie. Ad multos annos, ctený maestro a veľký mág!

-red-
FOTO Lajo Kupkovič

Kelly & Emily

TT SK
Triaavský samostatný kraj
Vlastivedné múzeum v Hlohovci

Peter Chmela
FRAGMENTY OKAMIHU
Fragmenty obrazu, slova, dreva

05.09.2024
28.09.2024

Vernisáž 5.9.2024 o 16:30 hod.
Systémová časť Vlastivedného múzea v Hlohovci.
Rámcová a Hlohovci

Program:
Premiata film: F. Fuzemann - Príbeh vinom píjary
Hudobný hosť: Lucia Doležalová

VÝSTAVU PODPORILI:

Tretie CD terchovskej muziky Pupov

Terchovská muzika Pupov, za asistencie Andreja Dostála a Petra Cabadaja, slávnostne uviedla do života počas 62. Jánošíkových dní svoje tretie cédečko, ktoré nazvala veľavravne **Kolíška Jánošíka**. Album obsahuje 21 piesní a charakteristickým znakom interpretácie je viachlasný spev, do ktorého sa zapájajú všetci muzikanti. Doplnia ho hlasová harmónia trojčlenného speváckeho zoskupenia žien. Bohatý repertoár TM Pupov čerpá z hĺbky ľudovej kultúry a tradície kraja Jánošíka. Citlivo oživuje piesne oslavujúce čarokrásnu prírodu, nechýbajú v ňom lúboštné balady, temné motívy zbojníctva či vášnivé odlesky pijanských hier.

Stabilnú zostavu TM Pupov tvoria a cédečko v žilinskom Melody Studio nahrali: **Jozef Guláš** (prvé husle), **Rastislav Guláš** (husľová kontra), **Jozef Tichý** (violová kontra, píšťalka), **František Mucha ml.** (terchovská basička), **Lukáš Tichák** (harmonika) (harmonika), speváčky **Eva Repáňová**, **Mária Patrnciaková** a **Alena Tichá**. Pripomenieme ešte, že v minulosti vydala táto ľudová hudba platne *Boli chlapi, boli okolo Pupova* (2004) a *Na terchovskom humne* (2011). Mimochodom, dátum vzniku Pupova (6. marec 1992) prezrádza, že **aktuálne ide o najdlhšie pôsobiacu domácu terchovskú muziku**. Na folklórnej scéne účinkuje nepretržite 32 rokov! Klobúk dolu.

-pc-
FOTOARCHÍV TM Pupov

Aktivity v Centre sociálnych služieb Terchová

Dňa 16. augusta 2024 sme s našimi starkými z CSS Terchová a z pracoviska Zázrivá absolvovali krásny výlet do neďalekej Starej Bystrice, kde sa nachádza prvý Slovenský orloj, ktorý je taktiež považovaný za najväčšiu drevenú sochu na Slovensku. V blízkosti orloja je vybudované krásne centrum, kde sme si s našimi prijímateľmi vychutnali výbornú kávičku s koláčikom. Povedali sme si krátku históriu orloja, ktorá bola pre všetkých zúčastnených zaujímavá. Spoločne sme tiež diskutovali a rozprávali sa o nových miestach, ktoré by sme ešte radi navštívili.

Významnou udalosťou v našom zariadení bolo vybudovanie podnetného prostredia. Naši zamestnanci sa spoločne s prijímateľmi sociálnych služieb podieľali na dokončení „retro autobusovej zastávky“. Slúži prijímateľom s Alzheimerom, respektíve trpiacim stareckou demenciou, ktorí majú problém s orientáciou v čase. Zastávka je obľúbeným miestom, na ktoré pravidelne prichádzajú prijímatelia a čakajú na svoj autobus. Aj keď nikdy žiadny nepríde, seniori sa tu schádzajú a tým si pripomínajú časy, keď žili aktívny život, chodili do práce – a to im veľmi pomáha. Zastávka je pre nich oázou pokoja a spomienok.

Mgr. Katarína Romanová
FOTOARCHÍV CSS Terchová

Jazda Terchovským vláčikom

Jeden slnečný augustový deň sa konala v našom zariadení – Centre sociálnych služieb Terchová akcia s názvom Jazda Terchovským vláčikom. V rámci partnerskej dohody so zariadeniami sociálnych služieb Žilinského samosprávneho kraja nás navštívili prijímatelia sociálnej služby z centier sociálnych služieb LÚČ, Brezovec a Studienka. Spoločne sme sa aj s našimi prijímateľmi previezli vláčikom po Terchovej. Prechádzali sme ulicami obce a obdivovali z okienok vláčika krásy prírody. Mali sme možnosť vidieť Tiesňavy, Chleb, Veľký Rozsutec, Veľký Kriváň. Všetci sme boli nadšení z výhľadu a jazda vláčikom sa nám veľmi páčila.

Ďakujeme pánovi Bardiovskému za krásny výlet Terchovským vláčikom pre Centrum sociálnych služieb Terchová.

Po absolvovaní jazdy sme si posedeli pri chutnom guláši, ktorý sa varil vonku v kotlíku na záhrade nášho zariadenia. Posedenie nám spríjemnili hudobným programom deti zo ZUŠ Nižné Kamence pod vedením pána učiteľa Ondreja Hanuliaka, DiS. art. Všetci zúčastnení si tento deň užili, veľmi sa im páčil a ešte dlho budú naň spomínať.

Deň otvorených dverí 2024

Dňa 13. septembra 2024 sa konal v Centre sociálnych služieb Terchová 3. ročník Dňa otvorených dverí s bohatým programom. Na úvod sme privítali všetkých vzácných hostí, rodinných príslušníkov, priateľov a známych. Počas programu nám hrala **Tažká muzika**, za čo jej veľmi pekne ďakujeme.

Súčasťou programu bolo pripomenutie si výročí: 30. výročia vzniku pracoviska v Terchovej a 40. výročia vzniku pracoviska v Zázrveji. Tieto jubileá boli odprezentované spolu s krátkou históriou oboch pracovísk. Hlavným bodom programu bolo slávnostné uvedenie básnickej zbierky, ktorú napísala bývala prijímateľka sociálnej služby CSS Terchová pani **Emília Kokošková**. Počas pobytu v CSS skladala básne, ktoré venovala najmä zamestnancom zariadenia. Autorkine verše boli s jej súhlasom vyvesené v rámci prehliadky v areáli zariadenia. Jedna z básní bola prečítaná v programe na Dňoch otvorených dverí. Báseň autorka venovala zamestnancom zdravotného úseku za ich obdivuhodnú a náročnú prácu.

V rámci programu boli ďalej udeľované podakovania zamestnancom jednotlivých úsekov a taktiež vzácnym ľuďom – dobrovoľníkom, ktorí svoj voľný čas venujú našim prijímateľom sociálnych služieb. Ide

o ľudí s veľkým srdcom, ktorí vždy vyčaria úsmev na tvárach našich starkých. V programe sa predstavil aj náš spevácky súbor **Sedmokrásky** so svojimi nádhernými piesňami, ktoré prispievajú k zachovávaniu terchovských tradícií. Návštevníci mali možnosť počas Dňa otvorených dverí 2024 zakúpiť si naše výrobky.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na tomto skvelom dni a prispeli k tomu, aby sa stal krásnym a jedinečným. Prežili sme ho v dobrej nálade a posilnili tak vzájomné vzťahy.

Zo srdca vám ďakujeme.

Mgr. Katarína Romanová
FOTOARCHÍV CSS Terchová

Emília Kokošková prvá zľava

Anjeli bez krídel

Majú ľudské, obyčajné mená:
Janka, Katka, Silva či Marienka?
Aj tie ďalšie duše lietajú bez krídel.
Marcelka, Olinka, Ela i Šarlota!
Všetky sú zajedno – sála z nich dobrota.
Kde vás pobolieva?
Či snáď niekde pichá?
Alebo sa azda občas ťažko dýcha? “
Pohladia, potešia, majú nežné dlane.
A ty zrazu nevieš, čo položiť na ne.
Nuž, vďaka vám vrúcna!
A i do budúca strážte naše kroky!
Teraz i po ďalšie žitia roky.
Dni aj noci tmavé pod hviezdami –
bdejte, zaspávajúte...
....aj snívajte s nami!

Emília Kokošková
FOTO František Mucha

Ekonomicky, ekologicky a zároveň plnohodnotne

Pri tomto nadpise nám na rozum zrejme najskôr prídu súčasné výzvy v oblasti priemyslu, dopravy či administratívy, no hospodárnosť a vzťah k životnému prostrediu sa dotýka v plnej miere aj domáceho i verejného stravovania. Nedávno som v jednej rozhlasovej relácii započul informácie o tom, že denne sa na našej planéte vyprodukuje a pripraví potrava, ktorá by plnohodnotne nasýtila 11 miliárd ľudí. Na Zemi nás pritom v súčasnosti žije približne 8 miliárd, z toho ešte 60 miliónov ľudí trpí denne hladom. Dalším, už si nepamätám, koľkým miliónom, sa potrava dostáva nepravidelne. Samozrejme, uvedený problém má mnoho príčin a nie je priestor ani čas ich tu rozoberať, ale za zamyslenie to stojí.

Pohodlnosť, nesprávne návyky či nesystémovosť pri nákupoch, príprave pokrmov a ich konzumácii spôsobujú veľké množstvo potravinového odpadu, ktorý sa pri troche snahy nemusí stať vôbec odpadom. Aj v tomto sektore platí, že využívať treba najmä lokálne potravinové i ľudské zdroje, vedomosti a skúsenosti predošlých generácií. Do tejto kombinácie sa však nebojme s citom pridať aj nové poznatky, ktoré nám doba prináša. Nielen staré mamy vedeli „čarovať“ s potravinami v kuchyni, som presvedčený, že to dokážeme aj my a nasledujúce generácie – ak ich k tomu budeme viesť.

Jedným z príkladov potravinovej recyklácie môže byť v našich končinách pestovaná plodina, ktorou sú zemiaky. Zatiaľ môžeme už len tým, že pri vykopávaní alebo vyberaní zemiakov zo zeme sa preťaté či inak poškodené plody očistia a spracujú skôr, aby sme zabránili ich rýchlejšej skaze. Oblúbenou pochútkou bývajú z toho zemiakové placky – *podlisniaky*. V prípade, že sa vám urodí v záhradke cuketa, tak pridaním postrúhanej cukety do zemiakovej treliny zväčšíme množstvo hmoty a výsledkom bude placka s jemnou chuťou a bonusom v podobe využitia vitamínov cukety pre telo.

A čo s potravinami, ktoré zostanú z predošlého dňa? Napríklad uvarené zemiaky, cestoviny, udusená ryža alebo kyslá kapusta, zelenina z polievky – mrkva, pór, kel, kaleráb či rôzne druhy mäsa? Určite nevyhadzovať. Ponúkame niekoľko tipov na spracovanie uvedených potravín.

Zemiakový šalát bez majonézy

Suroviny: zemiaky, zeler, ocot, cukor, soľ, cibuľa, mleté čierne korenie, olivový olej, pitná voda, horčica, kyslé uhorky.

Príprava: Zostatkové zemiaky nakrájame na plátky. Očistíme a nakrájame zeler a dáme ho variť do horúcej vody. Pridáme ocot, soľ, cukor a varíme do mäčka. Pred koncom varu pridáme na kolieska

nakrájanú cibuľu a zmes necháme prejsť varom. Pripravené nakrájané zemiaky prelejeme s týmto vývarom, pridáme korenie, olej, na plátky nakrájané uhorky, horčicu a všetko zľahka premiešame. Táto príloha je vhodná napríklad k zeleninovým karbonátkam.

Kelová polievka s ryžou

Suroviny: kel, zostatková ryža, pitná voda, soľ, olej, hladká múka, vývar, muškátový kvet, mlieko, polievkové korenie, petržlenová vňať.

Príprava: Očistený a opláchnutý kel nakrájame na drobné rezance, krátko sparíme a dáme variť do pripraveného vývaru. Varíme skoro do mäčka. Na panvici si z oleja a hladkej múky pripravíme svetlú zápražku, ktorú zalejeme studeným vývarom, rozšľaháme metličkou a zahustíme. Za občasného premiešavania zvolna varíme 15 minút. Ku koncu varu pridáme mlieko, ryžu, krátko ešte povaríme a dochutíme muškátovým kvetom a polievkovým korením. Pri podávaní ozdobíme petržlenovou vňaťou.

Osúchy plnené zemiakovou alebo kapustovou náplňou

Suroviny na osúch: polohrubá múka, soľ, domáca gazdovská slanina, pitná voda.

Suroviny na zemiakovú plnku: zostatkové zemiaky, cibuľa, pažítka, slanina, soľ.

Suroviny na kapustovú plnku: kyslá kapusta, slanina, cibuľa, cesnak, soľ, mleté korenie, drvená rasca.

Príprava osúcha: Z múky, soli a trocha vody si vypracujeme vláčne cesto, ktoré rozdelíme na diely. Vyvalkáme ich, na jeden diel poukladáme plnku (zemiakovú alebo kapustovú) a prikryjeme druhým dielom. Kraje k sebe pritlačíme a dáme ich piecť na poutieranú rozohriatu platňu sporáka. Pečieme po obidvoch stranách do zлата. Podávame s vejárikom opečenej domácej gazdovskej slaniny.

Príprava zemiakovej plnky: Zostatkové zemiaky popučíme vidličkou skoro na kašu, dáme ich do pripravenej opraženej cibule so slaninou, pridáme

pokrájanú pažítku, osolíme a spolu premiešame. Vychladnutou plnkou plníme pripravené osúchy. Príprava kapustovej plnky: Slaninu nakrájame na kocky, opražíme ju na panvici, pridáme na drobno nakrájanú cibuľu a cesnak. Všetko spolu opražíme, pridáme kyslú kapustu a chvíľu podusíme. Dochutíme drvenou rascou, soľou a mletým korením. Vychladnutou plnkou plníme pripravené osúchy. Ďalšími jedlami zo spomínaných zostatkových potravín môžu byť zemiaková polievka, zapekané cestoviny so syrom, hydinové rizoto alebo kelové karbonátky.

Peknú jeseň a dobrú chuť praje Emil Zajac

FOTO Marián Zajac

Osúchy so zemiakovou a kapustovou plnkou s vejárikom slaniny

Láska ide cez žalúdok...

Zo života školy

Tretiaci na plaveckom výcviku.

Jánošíkova míľa

Ocenení bežci

Prváci v ústredí

Prváci v Struhárni

Škôlkari

Ďakujeme, pani učiteľka Mgr. Vierka Zichová

Úctyhodných 41 rokov odučila pani učiteľka Mgr. Vierka Zichová na ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová – pracovisko Struháreň. Keď v roku 1983 nastupovala na základnú školu u Gregušov, zrejme netušila, že na jednom mieste prežije celý svoj pracovný život, čo je v dnešnej dobe značenej pracovnou fluktuáciou už rarita. Do júna 2024 prešli jej rukami stovky žiakov, s ktorými okrem starostí zažila aj mnoho radosti a ktorým odovzdávala vedomosti najmä v predmetoch slovenský jazyk a literatúra a nemčina. Za všetky roky učiteľskej námahy v prospech terchovského školstva vyslovujú žiaci školy a tiež kolegovia zo zborovne pani učiteľke Vierke Zichovej veľké a úprimné poďakovanie!

-zsms-

Bernard Maruna laureátom Ceny Obce Terchová

Počas osláv 70. výročia organizovaného futbalu v Terchovej, ktoré sa konali 27. júla 2024 na Sihle, si z rúk starostu Jozefa Dávidíka prevzal Cenu Obce Terchová dlhoročný futbalový funkcionár Bernard Maruna.

Organizovaný futbal v Terchovej existuje 70 rokov a za ten čas prešiel zaujímavým vývojom, do ktorého v rôznych formách a podobách vstupovali súveké zákonitosti, špecifické obmedzenia či priam absurdnosti. Zásluhou vytrvalého úsilia skupiny nadšencov futbalový život v obci nezlomili ani tie najťažšie prekážky. Veľkou satisfakciou za neúspechy boli neskôr vybojované postupy do vyšších súťaží. Jedno aj druhé na vlastnej koži azda najväčšími okúsil nenápadný, ale o to agilnejší Bernard Maruna.

Narodil sa 15. februára 1947 u Marunov pri zvonici. Po vychodení základnej deväťročnej školy (1962) ho neprijali na Strednú priemyselnú školu strojnícku v Martine. Nastúpil preto do Stredného odborného učilišťa v Turčianskych strojárňach – profesia frézar. Keďže v polroku dosiahol veľmi dobré študijné výsledky, opätovne si podal prihlášku na strojnícku priemyslovku. Tento pokus bol už úspešný a v školskom roku 1963/64 začal so štúdiom, ktoré úspešne zavŕšil maturitou (1967). Vzápätí mesiac pracoval v Turčianskych strojárňach, odkiaľ narukoval na základnú vojenskú službu do Hraníc na Morave. Ako vojaka vo funkcii veliteľa čaty v prijímači ho zastihol pamätný 21. august 1968, čiže vpád spojeneckých vojsk Varšavskej zmluvy na územie vtedajšieho Československa. Do civilu odišiel o tri týždne skôr a opätovne sa zamestnal v Martine (technolog – normovač), kam tri roky dennodenne cestoval z Terchovej.

Keď roľnícke družstvo pod vedením Stanislava Hanuliaka postavilo fabriku v Terchovej – Vyšných Kamencoch, rozhodol sa mladý Maruna v nej pracovať. Od 2. októbra 1972 bol tak zamestnaný v štátnom podniku Ocelové konštrukcie, prevádzka Terchová, ako technolog a súčasne zástupca vedúceho prevádzky. Pripomeňme, že vtedy sa vo fabrike začala výroba bytových jadier pre Prahu.

Prevratné spoločenské zmeny po Novembri 1989 zasiahli aj prevádzku v Terchovej, ktorá sa začiatkom 90. rokov minulého storočia transformovala na samostatný štátny podnik Kovo – Elektro. V jeho rámci prešiel Bernard Maruna viacerými funkciami, aby v ňom po neúspechu investičného zámeru definitívne skončil začiatkom augusta 1997. Keďže ho veľmi trápil neustále sa zhoršujúci stav objektov, hľadal v ďalšom období zodpovedného investora, ktorý by oživil fabriku v Terchovej. Rezultátom postupného zložitého vývoja je dnešná úspešná zahraničná spoločnosť COBA Automotive, s. r. o.

S manželkou Máriou, rodenou Stašovou, vychovali dvoch synov. Starší Peter sa stal kňazom, mladší Pavol žije s rodinou v Anglicku.

Starosta Jozef Dávidík odovzdáva ocenenie Bernardovi Marunovi

Nesmierne obetavý, vždy ústretový a tolerantný Bernard Maruna zanechal v terchovskom futbale, kde pôsobil takmer 30 rokov, hlbokú stopu. Aktívnu hráčsku kariéru ukončil v lete 1974 a vzápätí sa začal venovať funkcionárskej práci. Zažil úspešné i menej vydarené sezóny a celkovo štyri postupy mužského „áčka“ do vyšších líg. Za jeho éry dosahovali veľmi dobré výsledky aj mládežnícke celky, ktoré viedol Milan Moravčík ml. Žiaci, mladší i starší dorastenci postúpili z okresných až do najvyšších súťaží v rámci stredného Slovenska.

Popri funkcionárskej činnosti v FK Terchová pôsobil Bernard Maruna niekoľko rokov aj v štruktúrach Stredoslovenského futbalového zväzu v Banskej Bystrici (člen rady, 1991 – 1999) a Oblastného futbalového zväzu v Žiline (člen rady, 1991 – 1999; podpredseda zväzu, 1994 – 1998).

Cena Obce Terchová bola Bernardovi Marunovi udelená za dlhoročnú obetavú prácu pre FK Terchová, ako aj za ďalší prínos k všestrannému rozvoju rodného kraja. Srdečne blahoželáme!

Peter Cabadaj

FOTO František Mucha

Jozef Hlavčo v cieľi...

Beh na Poludňový grúň 2024

Občianske združenie Grúň zorganizovalo 30. júna 2024 už 22. ročník behu na Poludňový grúň. Na preteky sa prihlásilo 109 bežcov zo Slovenska, Poľska a Česka, z ktorých do cieľa dorazilo 107 pretekárov.

Štart behu bol ako obvykle pri dolnej stanici lanovky Vrátna – Paseky (620 m. n. m.), cieľ, tradične, na Poludňovom grúni (1460 m. n. m.). Dĺžka trate je 4 000 m s prevýšením 820 m. V hlavnej kategórii zvíťazil štvrtý raz za sebou a ôsmy raz celkovo **Jozef Hlavčo** zo Salomon/Sportby v čase 0:32:16. Rekord podujatia stále drží Andrzej Dlugosz z Poľska časom 0:30:21 z roku 2008. Z terchovských bežcov sa **Jana Lysičanová** umiestnila na krásnom 3. mieste v hlavnej ženskej kategórii. Medzi mužmi bol najlepší **Martin Bárty** na 11. mieste a **Pavol Michálek ml.** na 12. mieste.

Veľké poďakovanie patrí všetkým podporovateľom tohto podujatia: HZS, Vrátna Malá Fatra, Chata na Grúni, Obec Terchová, COBA, Citizen, Teletandem, TPM, Nedzbaľa, Geošport, Alteria Motor Žilina, Dermapoint, N Šport. Ďakujeme aj dobrovoľníkom, ktorí zabezpečovali servis pretekárom, a všetkým účastníkom podujatia.

TEXT a FOTO OZ Grúň Vladimír Vallo

...a na stupni víťazov

Terchovka Janka Lysičanová, tretia medzi ženami

Nové šatne FK Terchová

Sedemdesiat futbalových sezón

Posledná júlová sobota (27. 7.) patrila v Terchovej k najteplejším dňom tohto roka. Horúce slnko pri absolútnom bezvetří doprialo pánovi Celsiovi vyšplhať sa na 35. stupienok svojho teplomera, z ktorého celý deň sledoval na Sihle vydarený priebeh osláv terchovského futbalu. Ten v Jánošíkovom kraji zaznamenal od roku 1954 už sedemdesiat súťažných sezón.

Deň bol v znamení futbalových zápolení všetkých kategórií, oceňovania, odovzdávania športovej infraštruktúry, príhovorov, ale i spomínania mnohých generácií futbalistov, ktorých terchovská Sihla buď vychovala, alebo sa stala na istý čas ich futbalovým domovom.

Na oslavy futbalového jubilea pod Rozsutcom prijali pozvanie aj podpredseda Slovenského futbalového zväzu Juraj Jánošík a Ladislav Korček – člen výkonného výboru Oblastného futbalového zväzu Žilina, ktorý starostovi obce Jozefovi Dávidíkovi odovzdal pamätnú plaketu ObFZ Žilina. Obaja sa prítomným prihovorili a Futbalovému klubu Terchová zaželali do ďalších rokov veľa úspechov. Za domácich hostiteľov sa následne ujal slova starosta obce Jozef Dávidík, ktorý je od júna tohto roku aj predsedom FK Terchová. Najprv spoločne so svojím zástupcom Jurajom Ondrušom odovzdali Cenu Terchová Bernardovi Marunovi; po tomto akte si pamätné plakety prišli prevziať ďalšie osobnosti terchovského futbalu. Čerešničkou na torte bolo za sprievodu terchovskej muziky Terchová slávnostné prestrihnutie pásky a odovzdanie nových šatní do užívania.

Príhovor starostu Jozefa Dávidíka

„Vážený pán podpredseda Slovenského futbalového zväzu Juraj Jánošík, vážený pán Ladislav Korček, člen výkonného výboru Oblastného futbalového zväzu Žilina, milí futbalisti všetkých generácií, fanúšikovia a všetci prítomní.

Chcem vás všetkých srdečne privítať tu na terchovskej Sihle pri príležitosti 70. výročia založenia ŠK Jánošík Terchová – predchodcu dnešného Futbalového klubu Terchová. Sedemdesiat rokov je už pekný časový úsek v akejkoľvek oblasti života, šport nevynechávajúc. Počas siedmich dekád sa na trávniku Sihly vychovali a vystriedali stovky terchovských futbalistov, privítali sme tu nespočetné množstvo súperov v rôznych súťažiach a úrovniach. Osobne ma vždy poteší, keď vidím, ako sa mnohí chlapci – a v poslednom čase aj dievčatá – vypracovali na vyššiu úroveň a nezabudnú pripomenúť svetu, že sú z Terchovej a že svoje prvé góly strelali tu na našej Sihle. Dobré sa to počúva – sú to terchovskí reprezentanti, ktorí šíria dobré meno našej obce a Jánošíkovho kraja.

Sedemdesiat rokov je dlhá doba, a ako to v živote býva, tak okrem úspešných čias prichádzajú aj roky, keď sa z rôznych príčin nedarí. Bolo tak i v terchovskom futbale. Nech však bolo akokoľvek, vždy sa našli nadšenci, ktorým sa podarilo opäť pozdvihnúť futbalovú značku s Jánošíkom krepčiacim nad loptou, a potiahnuť ju ďalej. Okrem futbalistov nemôžem zabudnúť na plejádu funkcionárov, sponzorov, hospodárov, upratovačky, fanúšikov... Všetkým patrí poďakovanie za prácu a reprezentáciu futbalového klubu a obce Terchová.

Ako starostu obce ma teší, keď vidím, ako sa za loptou nahaňajú deti a mládež. Ak im vytvoríme lepšie podmienky, podchytíme ich a oni získajú k športu celoživotný vzťah, tak som presvedčený, že nebude problém ani v kategórii dospelých. Veľmi ma teší, že dnes pri tejto udalosti môžeme odovzdať do užívania nové šatne

a zázemie, ktoré už spĺňa požiadavky súčasnej doby a bude slúžiť všetkým. Je to výsledok úspešnej spolupráce. Preto by som chcel poďakovať všetkým, ktorí sa pričínili o to, aby sme dnes pri oslave 70. výročia organizovaného futbalu mohli odovzdať dielo, ktoré vzniklo aj vďaka dotačným prostriedkom poskytnutým zo Slovenského futbalového zväzu a z Fondu na podporu športu. Spolu s financiami obce sa to podarilo. Chcem sa tiež poďakovať za spoluprácu dodávateľovi stavby, firme TMP, s. r. o., a projektantovi Miroslavovi Micháľkovi. Dnešné oslavy sme mohli pripraviť aj vďaka partnerskej spolupráci s firmou Maruna a Rezortom Drevenice Vríšky, ktorým taktiež dakujem. Nesmiem zabudnúť na môjho zástupcu Juraja Ondruša a Vincka Hanuliaka. Ďakujem.

Záverom môjho príhovoru by som chcel popriať veľkej terchovskej futbalovej rodine do ďalších rokov veľa športových úspechov, strelených gólov, získaných bodov a rozdanej radosti fanúšikom. A dnes si ešte vychutnajte spoločne strávené chvíle pri oslave tohto výročia. Športu zdar a futbalu zvlášť, milí priatelia!“

Zápasy

Mládež

FK Terchová U9 – FA N-KL-G U9	10:10
FK Terchová U11 – FA N-KL-G	11:4
FK Terchová U13 – FK Fatran Varín U13	2:3
FK Terchová U15 – FK Trnové U15	4:4
FK Terchová U19 – Spartak Radóstka	1:7

Muži

FK Terchová – FK Gbeľany 3:4

Starí páni

FK Terchová – FK Závodie 2:4

Marián Zajac

FOTO František Mucha

Sprava: Juraj Jánošík, Jozef Dávidík, Miroslav Michálek, Pavol Michálek mladší pri prestrihávaní pásky

Na Sihle sa stretli viaceré generácie bývalých futbalistov, ktorí si prevzali pamätné plakety

Sekundy od futbalovej senzácie

Veru, len pár sekúnd chýbalo v Gelsenkirchene od absolútnej senzácie v osemfinále futbalového Eura v Nemecku, keď slovenskí sokoli mohli poslať hrdý Albion domov za kanál La Manche doperať zvyšok šampionátu už iba z televíznej obrazovky. Žiaľ, z poslednej akcie v nastavenom čase vyrovnal Jude Bellingham a v predĺžení rozhodol o celkovom víťazstve troch levov čarostrelec Harry Kane.

Po poslednom hvizde tureckého rozhodcu Umuta Melera neskrývali vyčerpaní slovenskí reprezentanti veľké sklamanie, zračiace sa v zaslzených očiach. Boli sme tak blízko a... hovorili si azda všetci – fanúšikovia, tréneri s realizačným tímom i hráči, medzi ktorými nechýbal ani náš rodák **Róbert Boženík**. Ten nastúpil na európskom šampionáte vo všetkých štyroch zápasoch slovenskej futbalovej reprezentácie. Dvakrát v základnej zostave (Belgicko, Ukrajina) a dvakrát naskakoval z lavičky za kolegu Dávida Strelca (Rumunsko, Anglicko). A ako vnímal Božo s odstupom času účinkovanie Slovenska na Eure 2024?

„Musím povedať, že všetko je akosi zatienené tým posledným zápasom s Anglickom. Myslím si, že sme si nezaslúžili taký koniec. Malá krajina ako my držala futbalovú veľmoc na jej vlastnej polovici ešte v predĺžení. Angličania odkopávali lopty a strachovali sa. Je to neuveriteľné, čo tento realizačný tím s nami dosiahol, ako nás viedol. Je to neuveriteľné, ako sme sa pohli dopredu. Myslím si, že môžeme byť právom hrdí, hoci sme veľmi smutní. Ale na to, kam sme sa posunuli, môžeme byť hrdí.“

A hrdí sme na slovenských futbalových reprezentantov aj naďalej, veď novú edíciu Ligy národov odštartovali zverenci Francesca Calzonu dvoma septembrovými víťazstvami nad Estónskom v Tallinne a Azerbajdžanom v Košiciach.

Po návrate s reprezentačného zrazu sa Róbert Boženík tešil aj v súkromnom živote. Priateľka Alexandra mu 24. 9. 2024 priviedla na svet syna Christiana. Celej rodinke gratulujeme a prajeme veľa zdravia, šťastia a radosti.

Marián Zajac

FOTOARCHÍV Róberta Boženíka a Martina Dikoša

Vo víťaznom zápase s Belgickom

Terchovci na štadióne vo Frankfurte nad Mohanom.

Sprava: Štefan Dikoš, Jozef Lacek, Milan Dubovec, Martin Dikoš

Po zápase s Belgickom prišiel Róbert Boženík pozdraviť svojich rodákov.

5. ročník Cyrilo- metodského turnaja

Už to začína byť tradícia, že sa začiatkom júla koná Cyrilo-metodský futbalový turnaj O pohár starostu obce. Tento rok sa konal na Sihle 6. júla a zúčastnili sa ho tímy Plechové, Pablo, Dream team, Vyšné Kamence, Hostinec u Kubíka a FK Terchová dorast.

Celkové poradie

Pablo
Dream team
Plechové
Hostinec u Kubíka
FK Terchová dorast
Vyšné Kamence
Najlepší strelec: Michal Šipčiak – Pablo
Najlepší brankár: Adrián Tichák – Plechové

Podakovanie patrí všetkým, ktorí prispeli a pomohli s prípravami a organizáciou turnaja – FK Terchová, Obec Terchová, Martin Struhárňanský, Tomáš Hanuljak, Milan Muráň, Jirko Meško, trávnikár Vincent Hanuliak. Tešíme sa o rok.

Vítazný tím Pablo s trofejou

organizátori turnaja

Dávid Švec, Martin Rogoň, Jozef Rogoň

FOTO Dávid Švec

Jubilejný stolnotenisový turnaj

Stolnotenisový klub Terchová zorganizoval 21. septembra 2024 jubilejný 10. ročník medzinárodného stolnotenisového turnaja družstiev O pohár starostu obce Terchová v telocvični Základnej školy Terchová – ústredie. Turnaja sa zúčastnili družstvá z partnerského Velehradu, Hričovskej Lúčky (tím tvorili hráči z Dolného Hričova a Lietavskej Lúčky) a dve domáce družstvá. Vo finále sa stretli tímy z Velehradu a domáceho Áčka. Zápas sa skončil nerozhodne 9:9, ale keďže hostia z Velehradu mali viac víťazných setov, obhájili minulo-ročné víťazstvo. V boji o tretie miesto boli úspešnejší hráči Hričovskej Lúčky, ktorí zdolali domáce Béčko.

Výsledky

1. miesto: Velehrad (L. Vanek, I. Lysonek, J. Smetana, J. Machala)
2. miesto: Terchová A (D. Gallová, P. Herud, J. Žitňak, J. Štefko)
3. miesto: Hričovská Lúčka (J. Macura, L. Peputa, P. Holeša, R. Potomský)
4. miesto: Terchová B (J. Ševčík, M. Pakoš, B. Lopušán, M. Krivoš, V. Vallo, D. Valjašek)
Turnaj bol výbornou prípravou na blížiacu sa súťaž 7. ligy v stolnom tenise v sezóne 2024/2025, ktorá sa začala 26. septembra 2024. Tradičný účastník turnaja z Dunajskej Lužnej sa na poslednú chvíľu ospravedlnil, preto ho nahradilo narýchlo zložené družstvo z dedinky, ktorú nenájdete na žiadnej mape – už spomínanej Hričovskej Lúčky.

Organizátori sa chcú touto cestou poďakovať za podporu obci Terchová, riaditeľstvu základnej školy a všetkým členom stolnotenisového klubu za prípravu turnaja.

TEXT a FOTO Vlado Vallo

Účastníci medzinárodného stolnotenisového turnaja družstiev

DREVENICE RESORT
Terchová

PRVÝ HORSKÝ PIVOVAR
Vršky
TERCHOVÁ

PIVNÉ HODY

29.9. - 29.10.2023

MAJSTROVA 13° ŠPECIÁL

živá hudba každú sobotu od 18.00 h

 Žilinský samosprávny kraj

 100 krajská knižnica v žiline

 KSIĄŻNICA BESKIDZKA

 ŽILINSKÝ TURISTICKÝ KRAJ

 SLOVENSKÝ ČERVENÝ KRÍŽ

 TERCHOVÁ

 KRAJ ŽILINA

 Kultúrna trasa
Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

 COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Srdečne Vás pozývame na
12. pamätný výstup
na Veľký Rozsutec
na počesť svätého Jána Pavla II.
28. septembra 2024

Program

- 6:30 Odchod účastníkov spojovým autobusom zo Žiliny / autobusová stanica, nást. č. 10
- 7:30 Sv. omša v kostole Sv. Cyrila a Metoda v Terchovej
- 8:42 Odchod spojovým autobusom z Terchovej do Štefanovej
- 17:01 Odchod z Vrátnej - Štefanovej spojovým autobusom / smer Žilina
- 17:51 Príchod do Žiliny

V prípade nepriaznivého počasia sa uskutoční svätá omša o 7:30 hod. a náhradný turistický program.
Viac informácií: Krajská knižnica v Žiline, p. Sobolová, tel. č. 0948 848 421.